

แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์

นางอำมาลา ศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตุลาคม 2558

แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์

นางอำมาลา ศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

**GUIDELINES TO DEVELOP PRODUCTION SAVINGS GROUPS
IN UTTARADIT PROVINCE**

MRS. AMMALA SAKDEE

**THIS THESIS IS A PARTIAL FULLFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
(URBAN AND RURAL COMMUNITY ADMINISTRATION AND DEVELOPMENT)**

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

OCTOBER 2015

COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตต์

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางอำมาลา ศักดิ์

ชื่อปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ สมพิศ สุขแสน	ประธานกรรมการ
ดร.สุพัตตรา ตันติจิรียพันธ์	กรรมการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสมาชิก และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์ จำนวน 43,882 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้เทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 574 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร อยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์ ด้านการบริหารเงินทุน และทรัพยากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานคือ ควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร คือ ควรมีการชี้แจงสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจคณะกรรมการ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร คือ ควรมีการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน คือ ควรนำผลกำไรของกลุ่มฯ มาจัดสรรเป็นส่วนๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดสรรผลกำไร โดยยึดหลักคุณธรรม

คำสำคัญ : การพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

management of funds and resources - the financial situation should be displayed to build members' trust; capacity of organization - committee members' work skills should be developed continuously; benefits of community member - the group profit should be allocated according to criteria and with integrity.

Keywords : Development, Production savings groups

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุพัชตรา ตันติจริยาพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้วยการทำคำปรึกษา คำแนะนำทางวิชาการในการด้วยความเอาใจใส่เสมอมา พร้อมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ และตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่ให้ความรู้และสนับสนุนทุกด้านและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย รวมทั้งผู้เขียนเอกสารตำราต่างๆ จนสามารถนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ขอขอบคุณคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 15 ท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ และให้กำลังใจ ท้ายสุดขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวศักดิ์ ที่ให้กำลังใจและการสนับสนุนด้านการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาเสมอมา

อำมาลา ศักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา.....	8
แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	23
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....	34
บริบทเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดอุดรดิตถ์.....	48
ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....	49
ปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์.....	69
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์.....	77
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์.....	85
ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยการสัมภาษณ์.....	91
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	119
ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือราชการ.....	121
ภาคผนวก ค เครื่องมือการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ง ค่า IOC.....	149
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	154
ภาคผนวก ฉ รูปภาพการสัมภาษณ์.....	158
ประวัติผู้วิจัย.....	164

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์.....	48
2	แสดงระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์.....	59
4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน.....	69
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร.....	72
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร.....	74
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน.....	75
9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ รวมทุกด้าน.....	76
10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน.....	77
11	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร.....	80
12	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน.....	83
14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ รวมทุกด้าน.....	84
15 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน.....	85
16 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร.....	87
17 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร.....	88
18 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ เป็นผลให้แนวความคิดในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของประชากร ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติ การสะสมทุน และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยมีรัฐเป็นองค์หลักในการพัฒนา ส่งผลให้ประชาชนยึดรัฐเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มาเน้นการพัฒนาที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมีรัฐเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ผลของการพัฒนาตรงกับวัตถุประสงค์ของรัฐ และความต้องการของประชาชน ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับการยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเริ่มเน้นตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เป็นครั้งแรก และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 1) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของคน ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน เน้นให้คนมีความสามารถ มีศักยภาพในการคิดได้ และทำได้ การพัฒนาคนให้คิดได้และทำได้ เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ จะต้องแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนให้ประสบผลสำเร็จก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งจะสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนคิด และแก้ปัญหาของตนเองให้พ้นจากวัฏจักรของความยากจน โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ปัญหาหนี้สิน ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลให้ครัวเรือนไม่หลุดพ้นจากวงจรแห่งความยากจนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพและปัญหาหนี้สินจึงมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน เพราะเงินทุนคือปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ ถ้าไม่มีเงินหรือมีเงินทุนน้อย ส่งผลให้ผลผลิตและรายได้น้อย การดำรงชีพของครัวเรือนจะประสบปัญหา ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในที่สุด

สำหรับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 (กรมการพัฒนาชุมชน, สำนักพัฒนาทุนและองค์กรเงินชุมชน, 2552, น. 6-7) ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อธิบดีอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน “ได้เริ่มทดลองดำเนินการครั้งแรก 2 แห่ง คือ ที่ตำบลขามเฒ่า อำเภอสารภ

จังหวัดเชียงใหม่ และที่ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตรเครดิตยูเนียนและสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปัน ซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน มีสัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ

แนวคิดที่สำคัญ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคือต้องการให้ชุมชนสร้างแหล่งเงินทุนขึ้นในหมู่บ้าน โดยการรวมตัวกันของชาวบ้าน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยการประหยัดทรัพย์ แล้วนำมาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อยเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการ ลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพจะต้องบริหารจัดการอยู่ภายใต้คุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน ซึ่งการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้น บริหารงานโดยคณะกรรมการที่มาจากการคัดเลือกตัวแทนจากสมาชิก ประกอบด้วยคณะกรรมการ 4 คณะคือ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการส่งเสริม (สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2552, น. 2 – 12) ดังนั้นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายๆ มิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืนในที่สุด

สำหรับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรธานี มีจำนวนกลุ่มทั้งหมด 351 กลุ่ม มีจำนวนสมาชิก 43,522 คน มีเงินสัจจะสะสมจำนวน 234,226,560 บาท ซึ่งครอบคลุม 9 อำเภอ และจำแนกเป็น 3 ระดับคือ เป็นกลุ่มที่อยู่ในระดับ 1 (ควรปรับปรุง) จำนวน 33 กลุ่ม ระดับ 2 (พอใช้) จำนวน 74 กลุ่ม ระดับ 3 (ดี) จำนวน 244 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรธานี ข้อมูล

ณ มกราคม 2556) อย่างไรก็ตามจากการที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ดูแลงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นระยะเวลา 2 ปี และจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับบริการประเมินกลุ่มอยู่ในระดับ 3 (ดี) ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ก็ยังพบปัญหาว่าการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มักพบปัญหาคล้ายคลึงกันได้แก่ ด้านของคณะกรรมการบริหารกลุ่มบางคนมีพฤติกรรมไม่โปร่งใส อาทิ ไม่นำเงินสัจจะรายเดือนที่สมาชิกรับมาฝากแต่ละเดือนเข้าฝากบัญชีธนาคารพาณิชย์ หรือนำฝากไม่ครบตามจำนวน ไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการ อาทิ การกู้ยืมเงินให้พวกพ้องตนเองได้กู้มากกว่าคนอื่น ขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม และยังไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านสมาชิกกลุ่มไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการ โดยมีการนำเงินที่กู้ยืมไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และไม่ชำระคืนเงินกู้ในบางพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรัตนาวดี นาคมูล (2554, น. 2) ซึ่งพบปัญหากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในด้านของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ขาดความรู้/ทักษะในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มฯ มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และมีความยั่งยืนมั่นคง ขาดการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านของคณะกรรมการบริหารกลุ่มบางคนมีพฤติกรรมไม่โปร่งใส ไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการ ขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม และยังไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านสมาชิกกลุ่มไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการ มีการนำเงินที่กู้ยืมไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และไม่ชำระคืนเงินกู้ในบางพื้นที่ บางกลุ่มมีการกำหนดการดำเนินงานของกลุ่มโดยเมื่อดำเนินการครบ 3 ปี หรือ 5 ปี ก็จะทำการคืนเงินทั้งหมดให้สมาชิกและเริ่มต้นการส่งเงินสัจจะทรัพย์ใหม่ ดังนั้นเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาระบบส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพราะการส่งเสริมสนับสนุนมีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนำข้อมูลผลการศึกษามาใช้เป็นประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นอย่างไร
2. ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับใด
3. แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 185 คน สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 380 คน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 9 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 574 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง ภาวะหรือธรรมชาติการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่

1.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน หมายถึง ภาวะเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น คณะกรรมการผู้รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง การแบ่งอำนาจหน้าที่ การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม สมาชิกการมีส่วนร่วม และกระบวนการทำงานยึดหลักการกรมการพัฒนาชุมชนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

1.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร หมายถึง ภาวะเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากร เช่น คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน ทางบัญชี การจัดทำบัญชีหรือเอกสารทางการเงินที่เป็นระบบ มีการตรวจสอบบัญชี/หลักฐานทางการเงิน มีการรายงานสถานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน

1.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร หมายถึง ภาวะเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการมีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรม สัมมนา คู่มือเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนแลกเปลี่ยนแนวคิดหลักการ วิธิดำเนินงานกับองค์กรภายนอก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/กองทุนอื่นๆ เครือข่ายอื่นๆ มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริมเกิดการสร้างงานในชุมชน

1.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน หมายถึง ภาวะเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการ เช่น มีการชี้แจงผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับต่อสมาชิก การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มฯ ที่เป็นระบบ การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ชุมชนในด้านต่างๆ อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการของสมาชิกกลุ่ม

2. ปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่

2.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น คณะกรรมการไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง การแบ่งอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน การไม่รู้ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม และกระบวนการทำงานไม่ได้ยึดหลักการกรมการพัฒนาชุมชนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากร เช่น ขาดผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน ทางบัญชี การจัดทำบัญชีหรือเอกสารทางการเงินไม่เป็นระบบ ขาดการตรวจสอบบัญชี/หลักฐานทางการเงิน ขาดการรายงานสถานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน

2.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการขาดการพัฒนาตนเอง ไม่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา คู่มือเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุนแลกเปลี่ยนแนวคิดหลักการ วิธึ

ดำเนินงานกับองค์กรภายนอก ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม/กองทุนอื่นๆ เครือข่ายอื่นๆ ขาดการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริมเกิดการสร้างงานในชุมชน

2.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการ เช่น ขาดการชี้แจงผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับต่อสมาชิก การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มที่ไม่เป็นระบบ การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ชุมชนในด้านต่างๆ ยังไม่ทั่วถึงและไม่ตรงกับความต้องการของสมาชิกกลุ่ม

3. แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง วิธีการหรือทางเลือกในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ตำบลในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน 351 กลุ่ม

5. คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งกรรมการฝ่ายต่างๆ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์

6. สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ตามระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้นๆ

7. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน นักวิชาการพัฒนาชุมชน ที่สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

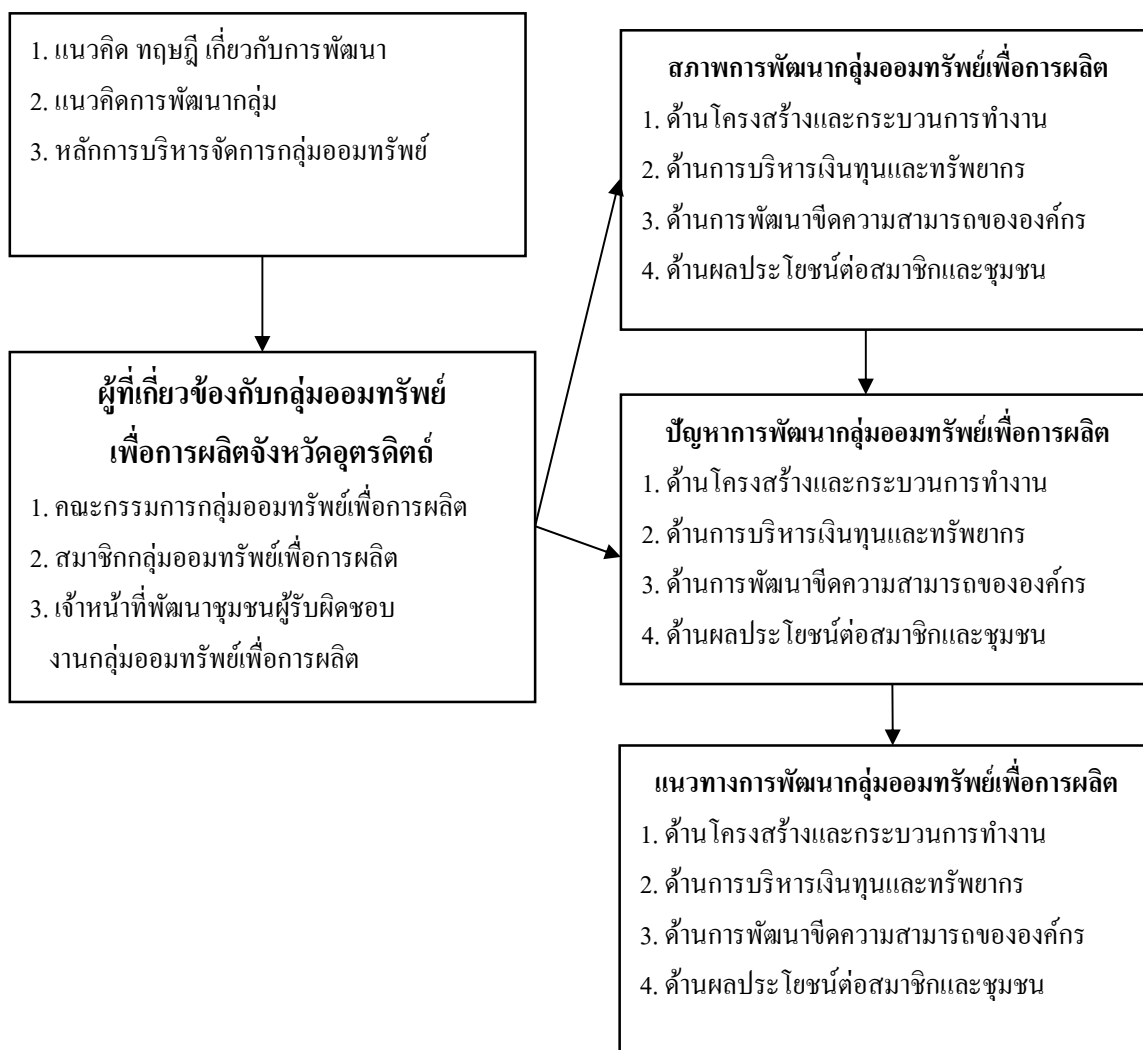
1. ได้ข้อมูลสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาการทำงานของกลุ่มฯ ในอนาคต

2. ได้ข้อมูลปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาการทำงานของกลุ่มฯ ในอนาคต

3. ได้ข้อมูลแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของกลุ่มฯ

4. ผลการวิจัยสามารถนำไปปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ให้ดียิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรธานี” ผู้วิจัยได้ ค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับ แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดกรอบในการศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา
2. แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม
5. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
6. บริบทเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดอุดรธานี
7. ผลการดำเนินงานและปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรธานี
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

ประเทศต่างๆ ในโลก ได้มีความพยายามที่จะพัฒนาประเทศของตนเอง ไปสู่เป้าหมายหรือทิศทางที่กำหนด การพัฒนาอาจมีความหมายและแนวทางแตกต่างกันไปในบริบทของสังคมหรือประเทศนั้นๆ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาก็เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นนั่นเอง

ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา (Development) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคนและมีความหมายแตกต่างกันออกไป ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549, น. 9) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีก็ไม่เรียกว่าการพัฒนา ขณะเดียวกันการพัฒนามิได้หมายถึงการเพิ่มขึ้นปริมาณสินค้าหรือรายได้ของประชาชนเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงการเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มความสุขของประชาชนด้วย

ปกรณ์ ปรีชากร(อ้างอิงในธีรวัลย์ ศิลารัตน์, 2549, น. 4) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 779) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาว่า ความเจริญ ทำให้เจริญ

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (อ้างอิงใน ธีรวัลย์ ศิลารัตน์, 2549, น. 5) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ

ธีรวัลย์ ศิลารัตน์ (2549, น. 61) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหรือทำให้เจริญ เป็นกระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคน เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

สุมิตร สุวรรณ (2554, น. 20) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญหรือการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ปัญญาธิดา ชัยสนธิ (2552, น. 67) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานะที่ดีขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพ คือ มีคุณภาพชีวิตทั้งด้านคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพทางสังคม การเมือง สุขภาพ การศึกษา และด้านปริมาณ ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

กิตติภณ กิตยานุรักษ์ (2552, น. 5 - 6) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าโดยมนุษย์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมและยั่งยืนความเสื่อม ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปในทางที่ไม่ดีไม่เหมาะสม ก็ไม่เรียกว่าเป็นการพัฒนา

การพัฒนาของประเทศใดประเทศหนึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การพัฒนาทางเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาที่ครอบคลุมด้านการผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน การลงทุน การค้า การตลาด การคมนาคมขนส่ง การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นการสร้างความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจทั้งระดับจุลภาคและมหภาค อันจะส่งผลให้ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ มีการใช้จ่ายใช้สอย มีการลงทุนและมีการออม

2. การพัฒนาทางสังคม หมายถึง การพัฒนาที่ครอบคลุมด้านแบบแผน พฤติกรรมของคนในสังคม การพัฒนาความรู้ การพัฒนาสุขภาพกายและจิตใจ ตลอดจนความสัมพันธ์ของคนในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม

3. การพัฒนาทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในทิศทางที่ดีขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป มีการปฏิรูปการเมืองการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย เช่น มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาทำหน้าที่เกี่ยวกับภารกิจของรัฐตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยเป็นองค์กรของรัฐที่มีสถานะพิเศษ ซึ่งได้รับหลักประกันให้สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้โดยอิสระ พ้นจากการแทรกแซงขององค์กรของรัฐอื่นหรือสถาบันการเมืองอื่น มีการปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้ทันสมัย มีการกระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารลงสู่ท้องถิ่น เป็นต้น

บรูคฟีลด์ (อ้างอิงใน พิษณุ สมพงษ์, 2529, น. 18) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาโดยเน้นด้านเศรษฐกิจว่า หมายถึง ความก้าวหน้าที่มีจุดสวัสดิการ เป็นต้นว่า การลดความยากจนและลดการว่างงาน การลด ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ คำว่า พัฒนา ในความหมายของกลุ่มมาร์กซิสต์ (Marxist) ซึ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ มองในแง่ที่ว่า การพัฒนาของประเทศทุนนิยมอุตสาหกรรมยุโรปตะวันตก ในความเป็นจริงต้องอาศัยประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามซึ่งในแง่นี้ประเทศโลกที่สามไม่เป็นประเทศอุตสาหกรรมจะกลายเป็นประเทศบริวารที่ต้องพึ่งพาประเทศที่จะเจริญก้าวหน้ากว่า ทำให้เศรษฐกิจของประเทศโลกที่สามถูกรอบงำ

ฮูเวิลท์ (อ้างอิงใน พิษณุ สมพงษ์, 2529, น. 18) เชื่อว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายใต้การแบ่งโลกออกเป็นโลกที่พัฒนาและไม่พัฒนา ซึ่งฮูเวิลท์อธิบายว่า การพัฒนามีอยู่ 3 ฐานะ ได้แก่

1. การพัฒนาในฐานะที่เป็นกระบวนการ ในความหมายนี้หมายถึงกระบวนการวิวัฒนาการของความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์รวมทั้งขององค์กรทางวัฒนธรรมด้วยการพัฒนาในฐานะนี้เกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทั้งแนวเก่า แนวใหม่ ความแตกต่างทางสังคม การผสมผสานและการปรับตัวด้วยการทำให้ดีขึ้น ตลอดจนขั้นตอนของวิวัฒนาการทางสังคม

2. การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์ ในฐานะนี้ เป็นการมองการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง และความเจริญเติบโตของสังคมด้วยการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมต่างๆ ฮูเวิลท์ ได้อธิบายถึงการพัฒนาสังคมที่ด้อยพัฒนาด้วยการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้า ระบบพาณิชย์ ระบบอาณานิคม อาณานิคมยุคใหม่ การแปลงสภาพ โครงสร้างของสังคมดั้งเดิมด้วยการเป็นสมัยใหม่ ภายใต้อิทธิพลอาณานิคม การแพร่กระจายทัศนคติ ค่านิยม สถาบันต่างๆ ภายใต้อิทธิพลอาณานิคม และการขาดตอนของกระบวนการวิวัฒนาการ

3. การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิบัติการ การพัฒนาในฐานะนี้ถือว่า การพัฒนาจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและตรวจสอบกระบวนการแห่งความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายให้เลือกสำหรับการพัฒนาหลายๆ เป้าหมาย รวมทั้งรูปแบบของการพัฒนา เป็นต้น

จากความหมาย การพัฒนาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้อง เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีก็ไม่เรียกว่า การพัฒนา ขณะเดียวกัน การพัฒนามิได้หมายถึงการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินค้าหรือรายได้ของประชาชนเท่านั้นแต่ หมายรวมไปถึงการเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มความสุขของประชาชนด้วย

ลักษณะการพัฒนา

ลักษณะของการพัฒนามีหลายประการ แต่มีลักษณะที่สำคัญ (สนธยา พลศรี, 2545, น. 5 – 6) ดังนี้

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น ด้านคุณภาพ ด้านปริมาณและสิ่งแวดล้อมของ สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นหรือให้มีความเหมาะสม อันเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ไม่ใช่ เปลี่ยนแปลงในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรืออาจเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลง ทั้งระบบ ซึ่งเป็นลักษณะตามความหมายทางด้านการพัฒนาบริหารศาสตร์
2. มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนและ อย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับ ไม่สามารถข้ามขั้นตอน ใดขั้นตอนหนึ่งได้
3. มีลักษณะเป็นพลวัต คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งแต่การ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นการเบรกวัดเร็วหรือช้าๆ ปริมาณมากหรือน้อยก็ได้
4. เป็นแผนหรือโครงการ คือ เกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าว่าจะเปลี่ยนแปลงใคร ด้านใด ด้วยวิธีการใด เมื่อไร ใช้งบประมาณเท่าใด ใครรับผิดชอบ เป็นต้น
5. เป็นวิธีการ การพัฒนาเป็นมรรควิธีหรือกลวิธีที่นำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การพัฒนาสังคม การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ
6. เป็นปฏิบัติการ คือ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ไม่เป็นเพียงแนวความคิดหรือเป็นเพียง รายละเอียดของแผนและ โครงการเท่านั้น เพราะการพัฒนาเป็นวิธีการที่ต้องนำมาใช้ปฏิบัติจริงจึง เกิดผลที่ต้องการ
7. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็น สัตว์โลกประเภทเดียวที่สามารถจัดทำแผน โครงการ และคิดค้นวิธีการพัฒนาตนเองและสิ่งต่างๆ ได้
8. ผลที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมหรือพึงพอใจ ทำให้มนุษย์และสังคมมีความสุข เพราะ การพัฒนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั่นเอง
9. มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัด คือ สามารถบอกได้ว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการพัฒนา เช่น เปรียบเทียบกับสภาพเดิมก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง

10. สามารถเปลี่ยนแปลงได้ รูปแบบ กระบวนการ และวิธีการพัฒนา สามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การพัฒนาใหม่ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ

ทฤษฎีการพัฒนา

การพัฒนาประเทศนั้นจะต้องมีกรอบแนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทางในการพัฒนา ทฤษฎีการพัฒนาที่สำคัญมี 3 ทฤษฎี (ปกรณั ปรียากร. ม.ป.ป., น. 25 - 50) คือ ทฤษฎีภาวะทันสมัย (Modernization Theory) ทฤษฎีพึ่งพา (Dependency Theory) ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs Theory) ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทฤษฎีภาวะทันสมัย (Modernization Theory)

ทฤษฎีนี้อาศัยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก (Neo-Classic Theory) และทฤษฎีสังคมศาสตร์ของอเมริกันมาประยุกต์เป็นกรอบการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งจุดเน้นของแนวคิดทฤษฎีนี้คือ การที่จะพัฒนาประเทศให้ทันสมัยนั้นต้องมีการดำเนินไปในทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง ความรู้สึกนึกคิด และความรู้ของคนในสังคมจะขาดด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันตลอดจนส่งผลซึ่งกันและกัน ทฤษฎีภาวะทันสมัย เน้นในเรื่องต่อไปนี้คือ

- 1.1 เน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยอุตสาหกรรมเป็นตัวนำในการพัฒนา
- 1.2 เน้นบทบาทของรัฐในการวางแผนจากส่วนกลาง (Top – down Planning)
- 1.3 เน้นพัฒนาสังคมเมือง (Urbanization) โดยสร้างสังคมเมืองให้ทันสมัย
- 1.4 เน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้เพราะทฤษฎีนี้เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม
- 1.5 เน้นการใช้ทุนเข้มข้นจากภายนอกประเทศ

2. ทฤษฎีพึ่งพา (Dependency Theory)

ทฤษฎีนี้เกิดจากปัญหาความด้อยพัฒนาในกลุ่มประเทศละตินอเมริกา โดย เป็นการศึกษาถึงปัญหาการกีดกันของความสำเร็จพัฒนาในประเทศโลกที่สาม โดยมีขอบข่ายที่ ครอบคลุมถึงการพัฒนาแบบพึ่งพา (Self-dependency) ชาตินิยม (Nationalism) โครงสร้างนิยม (Structuralism) และพัฒนานิยม (Developmentalism) แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ต่อต้าน ลัทธิจักรวรรดินิยม (Imperialism) ซึ่งนักพัฒนาของประเทศด้อยพัฒนาและประเทศที่มีความเจริญ แล้วต่างก็พยายามหาความหลุดพ้นจากสภาพความด้อยพัฒนา โดยการปรับปรุงโครงสร้าง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองระหว่างประเทศที่พัฒนาและประเทศที่ด้อยพัฒนา การปรับปรุง ความสัมพันธ์ทางการผลิตเพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพของเศรษฐกิจและสังคม ใหม่ ซึ่ง Frank, Cardoso, Doossantos ได้เสนอแนวคิดทฤษฎีพึ่งพาเอาไว้ดังนี้ คือ

2.1 ถ้าพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัย ประเทศตะวันตกที่เจริญจะเป็นศูนย์กลางทุกอย่าง ในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาจะเป็นบริวาร หรือต้องพึ่งพาทายนอกอยู่ตลอดเวลา

2.2 ควรมีการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมเสียใหม่ เพื่อที่จะนำไปสู่การกระจายผลของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

2.3 กระบวนการที่สามารถกระทำได้คือ การลดการพึ่งพาทายจากภายนอก และการที่ประเทศพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองให้มากขึ้น

3. ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs Theory)

เกิดจากแนวคิดของนักวิชาการกลุ่ม องค์การกรรมระหว่างประเทศ (ILO = International Labour Organization) และนักเศรษฐศาสตร์ เช่น ดัดเลย์ ซีเยร์ (Duley Seer) พอล สทริทเทิน (Paul Streeten) กุนนาร์ ไมด์ดัล (Gunnar Myrdal) ซึ่งเรียกร้องให้มีการดำเนินการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเงื่อนไขทางสังคมและการจัดเตรียมสถาบันต่างๆ ก่อนการพัฒนา ตามทฤษฎีนี้ แนวทางการพัฒนามาจากกรอบความคิดในการวางแผนจากส่วนกลาง ไปสู่การวางแผนจากระดับล่าง (bottom – up planning) ตามความต้องการความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประเทศจุดเน้นสำคัญของทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน คือ

3.1 เน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการที่จำเป็นพื้นฐานของประชาชน

3.2 เน้นการกระจายอำนาจ (Decentralization) และความเจริญไปยังพื้นที่เป้าหมายอย่างทั่วถึง

3.3 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรม และพื้นที่ชนบทมาก

3.4 สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)

3.5 เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของประเทศ

3.6 เน้นการพัฒนาทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กันแบบบูรณาการ (Integration) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.7 สนับสนุนการใช้แรงงาน และทุนภายในประเทศ (Labour & Capital)

3.8 เน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชนในชุมชน

จากความหมายของการพัฒนาและทฤษฎีการพัฒนาข้างต้น ผู้วิจัยจึงประมวลความหมายของทฤษฎีดังกล่าวมาอธิบายความหมายของการพัฒนาชุมชนดังนี้

การพัฒนาชุมชน มาจากคำว่า “การพัฒนา” กับ “ชุมชน” (สนธยา พลศรี, 2545, น. 48 – 49) ซึ่งการพัฒนา หมายถึง ความเจริญ การเติบโต ความรุ่งเรือง การทำให้ดีขึ้น ส่วนคำว่า ชุมชน หมายถึง การรวมกลุ่มกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เมื่อนำคำสองคำมา

รวมกัน เป็นคำว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยความร่วมมือของคนในชุมชน

โกวิทย์ พวงงาม (2553, น. 132) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์ปรับปรุงอย่างมีกระบวนการ(Process) และเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีโครงสร้าง และแบบแผน (Plan and Structured Change) หรือมีการกำหนดทิศทางเป้าหมายที่แน่นอน (Ultimate Goal) ที่อาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำของภาครัฐและภาคเอกชนหรือเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา เรียนรู้ สุขภาพ อนามัย วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ ในขณะที่เดียวกันยังอาจหมายถึงการเรียนรู้และการสร้างไว้ซึ่งทุนทางสังคม (Social Capital) ที่ชุมชนมีมาแต่ดั้งเดิม คือ ภูมิปัญญา ระบบนิเวศ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ชาติพันธุ์ ศาสนา และภาษา

วิรัช วิรัชนิการวรรณ (2549, น. 12 - 13) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ในฐานะต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นขบวนการ (Movement) หมายถึง การรณรงค์ หรือรวมตัวกันเรียกร้องของมวลชนหรือประชาชน เพื่อดำเนินการหรือเรียกร้องให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนหรือชุมชน การพัฒนาในฐานะนี้จึงให้ความสำคัญกับจิตใจ โดยเฉพาะอุดมการณ์ และจิตวิญญาณเพื่อส่วนรวม เช่น การรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น
2. การพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นโครงการ (Program) หมายถึง การพัฒนาที่รัฐเป็นผู้จัดเตรียมและบริการสาธารณะต่างๆ แก่ประชาชนหรือชุมชนในรูปของโครงการพัฒนาต่างๆ เช่น โครงการสร้างงานในชนบท เป็นต้น
3. การพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นวิธีการ (Method) โดยมุ่งให้ความสำคัญกับวิธีการปฏิบัติงานพัฒนาเป็นหลัก เช่น การทำกิจกรรมที่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพัฒนาทุกขั้นตอน
4. การพัฒนาชุมชนในฐานะเป็นกระบวนการ (Process) หมายถึง การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานผ่านทางกิจกรรมการพัฒนาที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอนที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง กล่าวคือ หลังจากดำเนินงานหรือปฏิบัติงานผ่านทางกิจกรรมการพัฒนาไปแล้ว นำไปสู่การเริ่มดำเนินงานหรือปฏิบัติงานผ่านทางกิจกรรมการพัฒนาอื่นๆ ต่อไป

กิตติภณ กิตยานุรักษ์ (2552, น. 13 - 14) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประชาชนในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

สำหรับแนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักพัฒนาสามารถทำงานกับประชาชนได้อย่างถูกต้อง และทำให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนในระดับปฏิบัติ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) เป็นหัวใจของงานพัฒนาชุมชนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมที่ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจวางแผนงาน การปฏิบัติการและร่วมบำรุงรักษา
2. การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self – Help) เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยึดเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง คือ ต้องพัฒนาให้ประชาชนพึ่งตนเองให้มากขึ้น โดยมีรัฐคอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชนตาม โอกาสและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม
3. ความคิดริเริ่มของประชาชน (Initiative) ในการทำงานกับประชาชนต้องยึดหลักการที่ว่า ความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชน ต้องใช้วิถีแห่งประชาธิปไตย และหาโอกาสกระตุ้นให้การศึกษา ให้ประชาเกิดความคิด และแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชน
4. ความต้องการของชุมชน (Self – Needs) การพัฒนาชุมชนต้องให้ประชาชน และองค์กรประชาชนคิดและตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการของชุมชนเอง เพื่อให้เกิดความคิดที่ว่างานเป็นของประชาชน และจะช่วยกันดูแลรักษาต่อไป

นอกจากแนวคิดการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น แนวคิดการพัฒนายังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยสามารถแบ่งแนวความคิดการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติออกเป็น 2 กลุ่มแนวความคิด ได้แก่

1. แนวคิดการพัฒนาที่เน้นความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ (Economic Growth) ประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – 7 ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนา มุ่งเน้นความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ (อารีรัตน์ ธงชัย, 2556) ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) เน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจ เป็นสำคัญ โดยเฉพาะการลงทุนในสิ่งก่อสร้างขั้นพื้นฐาน (Infra-Structure) ในรูปแบบของระบบคมนาคมและขนส่ง ระบบเขื่อนเพื่อการชลประทานและพลังงานไฟฟ้า สาธารณูปการ ฯลฯ รัฐทุ่มเททรัพยากรเข้าไปเพื่อการปูพื้นฐานให้มีการลงทุนในด้านเอกชนเป็นหลัก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ยึดแนวทางแผน 1 โดยขยายขอบเขตของแผนให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาของรัฐโดยสมบูรณ์กระจายให้บังเกิดผลไป

ทั่วประเทศ เน้นส่วนภูมิภาคและห่างไกลความเจริญ และมีโครงการพิเศษนอกเหนือไปจากหน้าที่ปกติของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ เช่น โครงการพัฒนาภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทและโครงการช่วยเหลือชาวนา ฯลฯ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยรักษาอัตราการขยายตัวของปริมาณเงินตรา รักษาระดับราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ รักษาเสถียรภาพทางการเงินระหว่างประเทศ ส่งเสริมการส่งออก ปรับปรุงโครงสร้างการนำเข้า ปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและยกระดับการผลิต เร่งรัดการส่งออกและทดแทนสินค้านำเข้า ปรับงบลงทุนในโครงการก่อสร้างมาสนับสนุนการลงทุนเพื่อใช้ประโยชน์จากโครงการขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ กระจายรายได้และบริการทางสังคม โดยลดอัตราการเพิ่มประชากร กระจายบริการเศรษฐกิจและสังคมสู่ชนบท ปรับปรุงสถาบันและองค์กรทางด้านเกษตรและสินเชื่อ รักษาระดับราคาสินค้าเกษตร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศโดยมุ่งขยายการผลิต สาขาเกษตร ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก กระจายรายได้และการมีงานทำในภูมิภาค มาตรการกระตุ้นอุตสาหกรรมที่ซบเซา รักษาดุลการชำระเงินและการขาดดุลงบประมาณ เร่งบูรณะและปรับปรุงการบริหารทรัพยากรหลักของชาติ รวมทั้งการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้โดยเฉพาะที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้และแหล่งแร่ เร่งรัดการปฏิรูปที่ดิน จัดสรรแหล่งน้ำในประเทศ อนุรักษ์ทะเลหลวง สำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงานในอ่าวไทยและภาคใต้ฝั่งตะวันออก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ยึดพื้นที่เป็นหลักในการวางแผน กำหนดแผนงานและโครงการให้มีผลทางปฏิบัติทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น พื้นที่เป้าหมายเพื่อพัฒนาชนบท พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พื้นที่เมืองหลัก ฯลฯ เน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศ เป็นพิเศษโดยการเร่งระดมเงินออม สร้างวินัยทางเศรษฐกิจการเงิน และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจต่างๆ เช่น ปรับโครงสร้างการเกษตร ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค ปรับโครงสร้างการค้าต่างประเทศและบริการ ปรับโครงสร้างการผลิต และการใช้พลังงาน ฯลฯ เน้นความสมดุลในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เน้นการแก้ปัญหาค่าความยากจนในชนบทแล้วหลังกำหนดพื้นที่ เป้าหมาย 286 อำเภอและกิ่งอำเภอ เน้นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เช่น มีระบบการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ประกาศใช้ พ.ศ. 2527 เน้นบทบาทและการระดมความร่วมมือจากภาคเอกชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เน้นการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพของการเงินการคลัง โดยเน้นการระดมเงินออมในประเทศ เน้นการใช้จ่ายภาครัฐอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ และเน้นบทบาทภาคเอกชนในการพัฒนา เน้นการพัฒนาฝีมือแรงงานและคุณภาพชีวิต เน้นการเพิ่มบทบาทองค์กรประชาชนในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เริ่มแผนหลักการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทบทุนบทบาทรัฐในการพัฒนาประเทศ มีแผนพัฒนารัฐวิสาหกิจ มุ่งปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาดของประเทศให้กระจายตัวมากขึ้น เน้นการนำบริการพื้นฐานที่มีอยู่แล้วมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ พัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ขยายขอบเขตพัฒนาชนบท ครอบคลุมทั่วประเทศ เขตล้าหลัง 5,787 หมู่บ้าน เขตปานกลาง 35,514 หมู่บ้าน และเขตก้าวหน้า 11,612 หมู่บ้าน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เน้นการรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ เน้นการกระจายรายได้ และการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบท เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม เน้นการพัฒนา กฎหมาย รัฐวิสาหกิจ และระบบราชการ

2. แนวคิดการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Growth) ประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 – 11 ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนามุ่งเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ (อารีรัตน์ ธงชัย, 2556) ดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพร้อมทั้ง ปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามในปีแรก ของแผนฯ ประเทศไทยต้อง ประสบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และส่งผลกระทบต่อคนและสังคม เป็นอย่างมาก จึงต้องเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมั่นคง และลดผลกระทบจากวิกฤตที่ก่อให้เกิด ปัญหาการว่างงานและความยากจนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การพัฒนาศักยภาพของคน การพัฒนา สภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและ ชนบทเพื่อ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา คนและคุณภาพชีวิต การจัดหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การ พัฒนาประชารัฐ เป็นการพัฒนาภาครัฐให้มีสมรรถนะ และพันธกิจหลักในการเสริมสร้างศักยภาพ

และสมรรถนะ ของคนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การบริหารจัดการเพื่อให้มีการนำแผนพัฒนาฯ ไปดำเนินการ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติด้วยแนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) เป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาระบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยการมีหลักประกันสุขภาพที่ มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศและการลดลงของปัญหาสุขภาพจิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกัน
2. เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก
3. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับ
4. เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งพาตนเอง

ลำดับความสำคัญของการพัฒนา

1. การเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ
2. การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก
3. การบรรเทาปัญหาสังคม
4. การแก้ปัญหาความยากจน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็น โอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา

ประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติ ในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 และให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้ มีส่วนร่วมดำเนินการใน ทุกขั้นตอนของแผนฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2558) ตามวิสัยทัศน์

3 พันธกิจ 3 วัตถุประสงค์ 4 เป้าหมายหลัก และ 7 ยุทธศาสตร์ ตามการศึกษาจากบริบทตลอดจน จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคามของประเทศไทย วิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคงเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" 3 พันธกิจ ได้แก่ การพัฒนาฐานการผลิตและบริการ การสร้างความ เป็นธรรมและ ลดความเหลื่อมล้ำ "ประเทศไทยมีความมั่นคงเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลง" ทางเศรษฐกิจ สังคม และสร้างภูมิคุ้มกันจากวิกฤตการณ์ 3 วัตถุประสงค์ เพื่อให้ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพร้อมเชิญ กับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข 4 เป้าหมายหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งสมดุล ความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น มีหลักประกันสังคมที่ทั่วถึง และสังคมไทยมีความสุขอย่างมี ธรรมาภิบาล 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งสมดุลอย่างสร้างสรรค์ การสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต การค้าการลงทุน การพัฒนาคุณภาพคน ทั้งความรู้ คู่คุณธรรม สังคมมั่นคงเป็นธรรม มีพลังและเอื้ออาทร เน้นการผลิตและบริ โภคที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของพลังงานและอาหาร และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมี พระราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งใน การพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมี พื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการ มองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความ มั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา (“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” , ม.ป.ป.) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และต้องประกอบไปด้วยสองเงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม

สรุป จะเห็นได้ว่า แผนฉบับที่ 11 นั้น เน้นการ "ตั้งรับ" มากกว่า "รุก" โดยเน้นการป้องกันปัญหาจากวิกฤตการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพราะเราเพิ่งผ่านวิกฤตการณ์เศรษฐกิจโลก และวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศมาหมาดๆ การเน้น "ภูมิคุ้มกัน" นั้นเป็นเพียงเป้าหมายขั้นต่ำเหมือนคนที่ปลอดโรค เพราะมีภูมิต้านทานโรค แต่ไม่ได้บอกว่าสุขภาพแข็งแรงมีกำลังวังชาดีเพียงไร เชื่อว่าพวกเราไม่ได้ต้องการเพียงให้ประชาชนพอมิกินประชาชนควรจะ "กินดีอยู่ดี" และมี "คุณภาพชีวิต" ที่ดีขึ้นกว่าเดิม อีกนัยหนึ่ง ผลโดยรวมประเทศไม่ควรมีสถานะเพียงเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศอาเซียนด้วยกันหรือเพียงแต่ดีกว่า พม่า ลาว กัมพูชา บ้าง แต่เราควรจะต้องตั้งเป้าหมายให้ประเทศไทยมีความ "มั่งคั่ง" อยู่ในชั้นแนวหน้าของอาเซียน ที่จะแข่งขันกับประเทศ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ได้ และตัวอย่างที่ดีๆ ของประเทศนอกอาเซียนอื่นๆ เช่น เกาหลี และจีน เป็นต้น

แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) คือ กระบวนการในการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการให้พร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง

ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทรรศนะ ดังนี้

จิระ หงส์ลดารมภ์ (2535, น. 5) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพ ทักษะ การจ้างงาน โดยเน้นความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์ (2549, น. 164) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่จะช่วยเสริมสร้างให้บุคคลได้เรียนรู้ ได้พัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ความชำนาญเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า มีศักยภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

ลีโอนาร์ด แนคเลอร์ (Leonard Nadler) (อ้างอิงใน เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์, 2549, น. 162-163) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการศึกษาต่อเนื่องที่มนุษย์จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สังคมเศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงไปก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรมนุษย์ ในระยะเริ่มต้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งเน้นการฝึกอบรม (Training) เป็นสำคัญ ต่อมา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็มุ่งไปสู่การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Development) ในปัจจุบันนี้แนวคิดของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งสู่ 3 กิจกรรมที่สำคัญคือ

1. การฝึกอบรม (Training) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นการทำงานปัจจุบัน
2. การศึกษา (Education) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นการทำงานในอนาคต
3. การพัฒนา (Development) เป็นการเรียนรู้ที่มีได้มุ่งเน้นการทำงาน แต่มุ่งถึงการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ไปในทางที่ดีขึ้น

สรุป การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติของบุคคลในองค์กรให้มีพฤติกรรมการทำงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร อาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาดูงาน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี และมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กระบวนการ/วิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ว่าจะในภาคเอกชนหรือภาครัฐก็คือ การมุ่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานตามที่องค์กรต้องการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การที่เราจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลเพื่อให้เป็นไปในทางที่ต้องการ ได้นั้นเราจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆอย่างน้อย 3 ด้าน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการพัฒนาบุคลากรมีแนวทางหลักในการดำเนินการ 3 แนวทาง (เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์, 2549, น. 173-174) ดังนี้

1. การฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ทำระยะสั้นๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความชำนาญงาน โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในการยกมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น อันจะทำให้องค์ประกอบประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ขณะเดียวกันก็มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและ/หรือทัศนคติในการปฏิบัติงานของบุคคล โดยในการจัดการฝึกอบรมนั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะ ความรู้ ความชำนาญที่จะเป็นต่อความต้องการขององค์กร โดยปกติเป้าหมายของการฝึกอบรมได้แก่

- 1.1 เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ หรือความชำนาญในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับ

- 1.2 เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของพนักงานไปในทางที่ปรารถนา ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพในการทำงานให้ถูกต้องและเหมาะสม

1.3 เพื่อช่วยแก้ไขหรือลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอันเกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในการบริหารงาน

1.4 เพื่อถ่ายทอดนโยบายและเป้าหมายขององค์กร ตลอดจนข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่พนักงานในองค์กร

1.5 เพื่อการเตรียมบุคลากรให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงานและการปรับตัวให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของงาน ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

1.6 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรและความมั่นคงขององค์กร

1.7 เพื่อให้พนักงานมีความพึงพอใจในการทำงานอันจะนำไปสู่ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในองค์กร

1.8 เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงานและผู้บริหารทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน

2. การให้การศึกษา เป็นเครื่องมือและกระบวนการอย่างต่อเนื่องที่จะช่วยให้บุคลากรมีความเจริญงอกงามปรับตัวได้ ดำเนินชีวิตดี และมีความเปลี่ยนแปลงในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในวิถีชีวิต การทำงาน การศึกษานอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาในระบบโรงเรียน ตลอดจนการศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศในการพัฒนาบุคลากรขององค์กร การให้การศึกษาอาจทำโดยการให้ทุน และ/หรืออนุญาตให้บุคลากรไปศึกษาต่อในหลักสูตร ระยะสั้น ระยะกลาง และการให้ไปศึกษาระดับปริญญาและหลังปริญญา การให้การศึกษาจึงเป็นการลงทุนที่สำคัญทั้งขององค์กรและตัวบุคลากรเอง

3. การพัฒนา เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ถึงขีดสูงสุด ดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเพิ่มและขยายโลกทัศน์สำหรับการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ทั้งในงานและในสังคมส่วนรวมให้แก่บุคลากร ซึ่งรวมถึงการมอบหมายงานพิเศษการสอนงาน การให้คำปรึกษา แนะนำ การเป็นพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่การงานการจัดการทัศนศึกษา ดูงานการมอบหมายให้ประชุมแทนและการมอบหมายให้เข้าร่วมกิจกรรมสังคมอื่นๆ ซึ่งวิธีการต่างๆ ดังกล่าวหากเลือกใช้ผสมผสานกันกับ 2 แนวทางข้างต้น ก็จะช่วยทำให้ระบบการพัฒนาบุคลากรขององค์กรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

3.1 การนิเทศงาน เป็นการให้คำแนะนำแก่บุคลากรเกี่ยวกับงาน โดยผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานได้ผลดียิ่งขึ้น หรือจัดการนิเทศงานเมื่อพบว่าบุคลากรประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน

3.2 การให้คั่นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการให้คำชี้แนะหรือกระตุ้นจากผู้บริหาร เช่น การจัดมุมวิชาการในองค์กร การอ่านตำรา หรือนิตยสารทางวิชาการ การคั่นคว้าหรือวิจัย เป็นต้น

3.3 การสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวความคิดใหม่ๆของบุคลากรที่เข้าสัมมนา

3.4 การฝึกอบรม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม เช่น มีการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน โดยการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ จำพวกเครื่องใช้อัตโนมัติในสำนักงาน (Office Automation : O.A.) เข้ามาใช้ช่วยประหยัดแรงงานและเวลาในการปฏิบัติงาน

3.5 การให้ไปศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกประเทศตามความเหมาะสมเพื่อจะได้เกิดแนวคิดในการเปรียบเทียบระหว่างองค์กรของตนกับองค์กรภายนอกอื่น

ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งในการบริหาร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กรสมัยใหม่ ซึ่งมีแนวโน้ม ในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีขั้นสูง และมีแนวโน้มที่จะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ การดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรของทางปฏิบัติ นั้น ควรจะเริ่มตั้งแต่ เมื่อพนักงานเหล่านั้น เริ่มเข้ามาทำงาน และจะต้องดำเนินการพัฒนาอีกต่อไปเรื่อยๆ ตลอดเวลาที่เขายังคงทำงานอยู่ในองค์กร

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2552, น. 198-199) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในนัยทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็นอีก 2 ประเภท คือ

2.1 การส่งเสริมสิทธิ และพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนในชนบท

สามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดสรรทรัพยากร อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

พจนานุกรมอังกฤษฉบับ Oxford (Oxford English Dictionary : OED) (โกวิทย์ พวงงาม, 2553, น. 189) ได้ให้คำนิยามการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่าเป็นการมีส่วนร่วม(ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง ซึ่งจะมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า การเมินเฉย (Apathy) ในความหมายทางวิชาการ จะหมายถึงความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้เกิดความสำเร็จ เกิดความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) เข้าไปช่วยเหลือ (Contribution) และมีความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งจะเกิดขึ้นทุกระดับของสายบังคับบัญชาใน 3 ลักษณะ คือ มีการช่วยเหลือ มีการใช้อำนาจ และขอบเขตภาระงาน

จินตวิริ์ เกษมสุข (2556) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือกัน ตั้งแต่ การวางแผน การบริหารงบประมาณ การดำเนินการ และการติดตามและประเมินผล ดังนั้น ผลสำเร็จของการ พัฒนาจึงขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง โดยประชาชน ต้องรู้ว่าพวกเขาต้องการอะไรเพื่อการพัฒนาของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทเกิดจากพื้นฐานของประชาชน 4 ประการ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการ แจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับ แจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือ ระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและ ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรม

นั้น ได้ใช้เวที สาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรม ในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลาย รูปแบบ ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึง ลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็น ต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

วิวัฒนาการ และคณะ (2554, น. 58 – 59) กล่าวว่า ความหมายของการมีส่วนร่วม มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. ในลักษณะที่เป็นทางการเมือง การมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาที่ถูกกำหนดมาจากภาครัฐ มาเป็นการพัฒนาภาคประชาชน

2. ในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ เช่น การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมถึงการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนั้นๆ ซึ่งเป้าหมายและกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับแบบแผนของวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างอิงใน ชินรัตน์ สมสืบ, 2539, น. 21) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ โดยกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลา และลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือถูกจังหวะและเหมาะสม

กับทั้งการกระทำการงานดังกล่าว ด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้ แสดงว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจ การประสานงานและความรับผิดชอบ

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การพิจารณาถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง โดยหลักการแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้นการดำเนินการพัฒนาจึงควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยเหตุผล 4 ประการ คือ (เดวิด แมธิวส์, 2542 อ้างอิงใน กรวิภา เทศยรัตน์, 2547, น. 26)
 - 2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดความจำเป็นพื้นฐาน ช่วยให้ผู้ถูกกีดกันทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ได้มีโอกาสเสนอสิ่งที่ตนเองต้องการต่อผู้จัดทำนโยบายการพัฒนา และมีโอกาสได้รับการพัฒนาในระดับฐานะให้สูงขึ้นหลุดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ
 - 2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้รัฐบาลสามารถระดมทรัพยากร ในท้องถิ่น เช่น ความรู้ ทักษะ บุคคล และแม่ที่คืนและทุนที่ต้องใช้ในโครงการพัฒนา
 - 2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยปรับปรุงการกระจายสินค้าและบริการ ตลอดจนการกระจายรายได้ให้ดีขึ้น และการมีชีวิตสาธารณะที่มีสุขภาพที่ดี
 - 2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยสนองความต้องการทางจิตวิทยาของประชาชน จากการที่ได้มีอิทธิพลในการตัดสินใจต่อเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตและการทำงาน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอย่างจริงจังทุกขั้นตอนจะช่วยให้ประชาชนมีพลังการต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ ในสังคม
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแสดงถึงการช่วยเหลือตนเองซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองได้ในที่สุด
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการยอมรับ และการใช้ความคิดใหม่ วิธีการใหม่ หรือนวัตกรรมบางอย่าง ซึ่งการยอมรับและการใช้นวัตกรรมนี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนา
6. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการพัฒนาจะทำให้ประชาชน สามารถแสดงศักยภาพที่มีอยู่ และช่วยให้ได้หนทางการแก้ไขปัญหาเชิงนวัตกรรมที่เหมาะสมกับปัญหาของชุมชน ได้มากกว่าการให้บุคคลภายนอกเข้ามาช่วยแก้ปัญหา

การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การจำแนกการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมแนวคิดของ โคอเฮน และอัทซอพ (อ้างอิงในปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ, 2548, น. 200 - 201) เป็นแนวคิดที่รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือจำแนกขั้นตอน หรือประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็นเรื่องของการตัดสินใจ (Decision making) การดำเนินการ (Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่สำคัญที่สุด คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ แล้วจึงเลือกนโยบายที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน การตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านแรงงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสิ่งที่สำคัญจะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

ลำพา สุขเกษม (อ้างอิงใน บังอร สิงห์ล่อ, 2551, น. 10-11) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ของตนเองระหว่างสมาชิกด้วยกัน ระหว่างสมาชิกกับองค์กร ทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริง และความเชื่อที่ว่า “งานจะสำเร็จได้ก็ด้วยการมีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือแห่งการดำรงชีวิตในสังคมเดียวกัน” ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน โดยมีความหมายในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมรับรู้ การได้รับข่าวสาร เป็นสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเป็นไปของบ้านเมือง วิชาการต่างๆ
2. ร่วมคิด จากการได้รับรู้นำมาสู่การคิด พิจารณา มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ
3. ร่วมตัดสินใจ หากมนุษย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันแล้ว ผลที่เกิดขึ้น ย่อมเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับปัญหา เกิดความรักหวงแหนรู้สึกเป็นเจ้าของ และ

ช่วยกันดูแลรักษา

4. ร่วมวางแผนและดำเนินการ การวางแผนร่วมกันและการดำเนินการร่วมกัน ย่อมเกิดพลังอย่างมหาศาลในการที่จะทำให้โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ได้รับความสำเร็จ
5. ร่วมประเมินผล ประเมินค่าของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการแล้วหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไป
6. ร่วมรับผิดชอบ การคงอยู่ของกิจกรรมนั้น เป็นผลมาจากการรับผิดชอบ และการปฏิบัติดูแลรักษาาร่วมกัน
7. ร่วมรับผลประโยชน์ ในงานพัฒนาชุมชนผลของกิจกรรมต้องตกแก่สมาชิกของกลุ่ม ส่วนกลุ่มจะกระจายผลประโยชน์ไปสู่สมาชิกแต่ละคนอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ต่างๆ ของกลุ่มนั้นๆ เช่น อาจใช้วิธีเฉลี่ยผลประโยชน์ ใช้เกณฑ์แบ่งปันตามสัดส่วนของทุน การจัดการหรือตามผลงาน เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการพัฒนา (วสุธร ต้นวัฒนกุล, 2548, น. 150) เป็นกระบวนการหล่อหลอมให้เกิดการเพิ่มศักยภาพของตนเองให้มีขีดความสามารถที่จะยืนหยัด พึ่งพาตนเองในการพัฒนาได้อย่างแท้จริง ซึ่งกระบวนการในการมีส่วนร่วมจะช่วยพัฒนาคนให้รู้จักใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการวางแผนและการตัดสินใจดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวของเขาเองอย่างอิสระ เป็นประชาธิปไตย และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น

กระบวนการของการมีส่วนร่วมของชุมชน มีแนวคิดหลัก 3 ประการ (วสุธร ต้นวัฒนกุล, 2548, น. 151) คือ

1. ชุมชนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. ชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามการตัดสินใจนั้น
3. ชุมชนพึงได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม

สรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง ความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคน ที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้เกิดความสำเร็จ เกิดความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง เข้าไปช่วยเหลือ และมีความรับผิดชอบ ซึ่งมีลักษณะ คือ มีการช่วยเหลือ มีการใช้อำนาจ และขอบเขตภาระงาน และยังเป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าว จะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

ในสังคมมนุษย์ย่อมมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มโดยธรรมชาติ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ ตั้งแต่เกิดจนตามมนุษย์ย่อมสังกัดกลุ่มหรือหลีกเลี่ยงกลุ่มไม่พ้น เช่น กลุ่มแรกที่มนุษย์สังกัดตัวเอง คือ กลุ่มครอบครัว และเมื่อเจริญเติบโตเรื่อยมา มนุษย์ก็ต้องเข้าไปอยู่ยังกลุ่มต่างๆ อีกหลายกลุ่ม ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์และโอกาส เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ และกลุ่มอออสมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น

คำว่า กลุ่ม (GROUP) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2524, น. 164) มีความหมายดังนี้

1. กลุ่ม ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ได้สร้างแบบอย่างของการกระทำระหว่างกันทางจิตขึ้น กลุ่มหรือหมู่คณะนี้เป็นที่ยอมรับว่า เป็นองค์ภาวะอย่างหนึ่งทั้งโดยสมาชิกของกลุ่มเอง เพราะกลุ่มจะมีพฤติกรรมร่วมในแบบฉบับของตนเอง

2. กลุ่ม คือการรวมตัวของปัจเจกบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ความเกี่ยวข้องจะชี้ให้ทราบถึงชนิดของกลุ่มว่าเป็นครอบครัว ธรรมดา สหภาพแรงงานหรือฝูงชน เป็นต้น สมาชิกของกลุ่มจะมีการพบปะกันและมีการตัดสินใจในรูปกลุ่มสม่ำเสมอในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกลุ่ม

เคมปี (Kemp) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน (อ้างอิงใน บังอร สิงห์ลอ, 2551, น. 11) ให้ความหมายไว้ว่า “กลุ่มประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปมารวมกัน มีการพึ่งพาอาศัยและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความพึงพอใจ มีการยอมรับและเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม”

พิทยา บวรวัฒนา (2552, น. 62) กล่าวว่า กลุ่มคน หมายถึง การรวมตัวของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อวัตถุประสงค์บางสิ่งบางอย่าง คนที่รวมกันเป็นสมาชิกกลุ่มจะยอมรับสถานภาพของกันและกัน และมีความรู้สึกร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายของงานและแบบแผนการทำงาน ตลอดจนยึดถือปฏิบัติ (Norms) ของกลุ่มร่วมกัน

เสนาะ ดิยาว (2543, น. 245) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความเกี่ยวข้องกันและสัมพันธ์กันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน การที่คนมารวมกันทำงานในองค์การเดียวกัน เดินทางในรถคันเดียวกัน หรือมาอยู่ในห้องเดียวกันก็ไม่เรียกว่ากลุ่มเพราะกลุ่มจะต้องเกิดจากคนหลายคนมีความสัมพันธ์ และต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีนักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายตามวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม ซึ่งจำแนกเป็น 3 แบบ (นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร, 2549, น. 18-20) คือ

1. องค์กรชาวบ้านที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ หมายถึง องค์กรที่มีกิจกรรมเพื่อการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวของสมาชิก โดยการส่งเสริมให้สมาชิกทำกิจกรรมใหม่ เช่น การปลูก

มะนาว การเลี้ยงหมู การทอผ้าเพื่อขาย หรือโดยการหาแหล่งทุนให้สมาชิกเพื่อการผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ทำอยู่แล้ว เช่น การให้เงินกู้เพื่อการซื้อปุ๋ยเคมี หรือการให้กู้เป็นปุ๋ยเคมี ตัวอย่างองค์กรชาวบ้านที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ คือ กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มแม่บ้านทอผ้า สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มลูกค้า ธกส. เป็นต้น

2. องค์กรชาวบ้านที่มีวัตถุประสงค์ทางสังคม หมายถึง องค์กรที่มีกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชีวิตที่ดีกว่าเดิมแก่สมาชิก ซึ่งกระทำโดยวิธีการให้สมาชิกเก็บออมเงินเพื่อไว้ใช้ยามจำเป็น การจัดงานตามประเพณีอันจำเป็นยิ่งของชาวชนบทไม่ว่าจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีหรือยากจน ตัวอย่างองค์กรชาวบ้านที่มีวัตถุประสงค์ทางสังคม คือ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกลุ่มฌาปนกิจศพ เป็นต้น

3. องค์กรชาวบ้านที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง หมายถึง องค์กรที่มีกิจกรรมเพื่อการดำเนินงานอันเป็นส่วนร่วมของชุมชน เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น หรือการต่อรองกับหน่วยงานภายนอกชุมชนเพื่อดึงงบประมาณเข้ามาใช้ในกิจกรรมส่วนร่วมของชุมชน การติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอก เช่น การจดทะเบียนต่างๆ การภาษีอากร และการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน เป็นต้น กลุ่มที่ทำกิจกรรมดังกล่าว นี้ คือ กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือบางหมู่บ้านเรียกคณะกรรมการอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อ.พ.ป)

พิเชษฐ มนูญวงศ์ (อ้างอิงใน บังอร สิงห์ลล, 2551, น. 12) กล่าวถึง ขบวนการกลุ่มในงานพัฒนาชุมชน “เป็นงานที่ทำกับชาวชนบทให้ประชาชนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น” กลุ่มจะต้องมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่ม มีความสำคัญต่อการจัดตั้งกลุ่ม สมาชิกมีคุณสมบัติ 5 ส. คือ สมัคร์ด้วยใจจริง มีสัจจะ สุจริต เสียสละ และสามัคคี

2. คณะกรรมการบริการกลุ่ม/ผู้นำกลุ่ม ถือเป็นสมองของกลุ่มทำให้กลุ่มเจริญขึ้น หรือเสื่อมลง คณะกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติ 5 ร. คือ มีความคิดริเริ่ม มีความรอบรู้ มีความรับผิดชอบ รักเกียรติรักศักดิ์ศรี และให้ความร่วมมือ

3. ระเบียบข้อบังคับหรือกติการะเบียบที่ดี จะต้องประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้

3.1 ต้องมาจากมติของสมาชิกหรือสมาชิกยอมรับ

3.2 ต้องละเอียดรอบคอบ

3.3 ต้องยืดหยุ่น

3.4 ต้องให้สมาชิกปฏิบัติได้

3.5 ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ทันเหตุการณ์

4. กิจกรรม โดยกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งจะต้องมีลักษณะ ดังนี้
 - 4.1 สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - 4.2 ต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน
 - 4.3 ต้องให้สมาชิกมีบทบาทหน้าที่ร่วมกัน
 - 4.4 ต้องทำประโยชน์ให้แก่สมาชิก
 - 4.5 ต้องสามารถติดตามตรวจสอบแก้ไขได้ทุกขั้นตอน และสามารถขยายผลได้

5. ผลประโยชน์ร่วมกัน กลุ่มจะต้องให้ประโยชน์แก่สมาชิกร่วมกัน ประโยชน์ที่ได้รับอาจไม่จำเป็นต้องเป็นเงินตราเสมอไป อาจเป็นสินน้ำใจ เช่น การได้รับความสนใจเอาใจใส่ การได้รับความห่วงใยหรือได้รับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น

เมื่อบุคคลรวมกันเป็นกลุ่มและมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินกิจกรรมแล้ว การที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ก็จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบ โครงสร้างของกลุ่ม เสมือนการที่จะสร้างบ้านอันประกอบด้วย เสา ช่อ แป และพื้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหลักสำคัญเช่นเดียวกับกลุ่ม จำเป็นต้องมีโครงสร้างของกลุ่มเป็นแกนสำคัญ

โครงสร้างของกลุ่ม หมายถึง แบบแผนของความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม โดยมีการกำหนดถึงสถานภาพ บทบาท และปทัสถานของกลุ่มนั้นๆ ขึ้น ซึ่งโครงสร้างของกลุ่ม (มาลีรัตน์ สุกโต, 2543, น. 40-41) ประกอบด้วย

1. สถานภาพ (Status) หมายถึง ตำแหน่งที่บุคคลเป็นอยู่ภายในกลุ่มนั้น โดยมีหน้าที่ และความรับผิดชอบประจำตำแหน่งนั้นๆ อยู่ซึ่งเป็นเรื่องที่กลุ่มได้กำหนดไว้ให้ นอกจากนั้นก็ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ในด้านอำนาจหน้าที่ระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน เช่น หัวหน้าก็มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการทำงานของลูกน้องภายในแผนก ส่วนลูกน้องก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้า ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 ฝ่ายต้องพึ่งพาอาศัย และมีความสัมพันธ์กันแม้จะมีตำแหน่งหรือสถานภาพที่ต่างกันภายในกลุ่ม

2. บทบาท (Role) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงไปตามอำนาจหน้าที่ที่เขาได้รับมอบหมายจากกลุ่มให้ปฏิบัติตามตำแหน่ง หรือสถานภาพที่เขาเป็นอยู่ในกลุ่มนั้นๆ ดังนั้นบทบาทของผู้เป็นอธิบดี ผู้จัดการ หัวหน้า เสมียน เป็นต้น นอกจากนี้บทบาทของบุคคลยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนตัวของเขา คือ บุคลิกภาพของตัวเองด้วย เช่น ผู้จัดการบริษัทมีบทบาทในการบริหารงานของบริษัท แต่จะบริหารได้ดีหรือไม่ และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดก็ตาม ต้องอาศัยบุคลิกภาพของเขาอยู่ด้วยว่า ฉลาด เข้มแข็ง หนักแน่น จริงใจเพียงใด เหล่านี้เป็นต้น

3. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง การติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารระกวางบุคคล การสื่อสารเป็นสะพานเชื่อมคนในกลุ่มเข้าด้วยกัน ถ้าปราศจากกระบวนการสื่อสารแล้วความเป็นกลุ่มจะเกิดขึ้นไม่ได้

4. ปทัสถาน (Norms) หมายถึง เป็นแนวทางของความประพฤติของสมาชิกกลุ่ม ที่กลุ่มได้กำหนดขึ้นมาเป็นข้อบังคับเพื่อให้กลุ่มดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นปทัสถานของกลุ่มมักจะได้แก่ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีนั่นเอง

ความเหนียวแน่นของกลุ่ม หมายถึง ความแข็งแกร่งและเหนียวแน่นในความสัมพันธ์ที่มีสมาชิกกลุ่มต่อกันตราบที่สมาชิกมีความรู้สึกว่าการยังเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้เขาเป็นสมาชิกอยู่ตราบนั่น กลุ่มยังมีความเหนียวแน่น (มาลีรัตน์ สุกโต, 2543, น. 41) สมาชิกอยู่จะมาร่วมกิจกรรมเป็นประจำ แต่ถ้ากลุ่มไม่สามารถดึงดูดใจสมาชิกอีกต่อไป สมาชิกกลุ่มก็จะไม่คำนึงถึงมิตรภาพที่มีต่อกันในกลุ่ม รวมทั้งการยอมรับนับถือก็ค่อยจืดจางไป กลุ่มจะหมดอำนาจหรืออิทธิพลในการควบคุมสมาชิกได้ต่อไปนักจิตวิทยาได้ทำการวิจัยพบว่า กลุ่มมีความเหนียวแน่นทั้งนี้เพราะภายใต้เงื่อนไขที่ว่ากลุ่มรับรู้ว่าการได้รับการสนับสนุนที่ดีจากฝ่ายบริหาร ถ้าพวกเขามีความไม่แน่ใจในความมั่นคง และปลอดภัยของกลุ่มหรือของตนเอง พวกเขาจะปฏิบัติงานได้ผลต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ค่อยมีความเหนียวแน่นด้วยซ้ำไป แสดงว่าความเหนียวแน่นของกลุ่มมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มเฉพาะบางเงื่อนไข มิได้ทำให้เกิดปฏิบัติการดีเสมอไป ดังที่เชื่อมั่นว่าถ้ากลุ่มมีความเหนียวแน่นแล้วจะต้องปฏิบัติงานได้ดี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลกระตุ้นต่อความเหนียวแน่นของกลุ่ม ประกอบด้วย

1. ขนาดของกลุ่ม กลุ่มขนาดเล็กมีความเหนียวแน่นมากกว่ากลุ่มที่มีขนาดใหญ่
2. สมาชิกมีลักษณะที่คล้ายกัน
3. ความถาวรของการเป็นสมาชิก
4. การที่แต่ละคนมีเป้าหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับคนอื่น ๆ ด้วย
5. ความยากในการเข้าเป็นสมาชิก
6. การถูกคุกคามหรือข่มขู่จากบุคคลภายนอก

โกวิท พวงงาม (อ้างอิงใน มาลีรัตน์ สุกโต, 2543, น. 41-42) ได้เสนอแนะความคิดโดยรวมขั้นตอนการพัฒนาของกลุ่ม องค์กรประชาชนของส่วนราชการ ดังนี้

1. การจัดตั้งกลุ่มต้องคำนึงถึงความเหนียวแน่น และประสิทธิภาพขององค์กรเป็นหลัก

เช่น

- 1.1 กลุ่มจะต้องเกิดจากความต้องการของชุมชนและความสมัครใจ

- 1.2 กลุ่มจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนร่วมกันของสมาชิก
 - 1.3 กลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์ และบรรยากาศแห่งความร่วมมือของสมาชิก
 - 1.4 กลุ่มจะต้องกำหนดหน้าที่ให้สมาชิกรู้จักบทบาทหน้าที่ของตน เห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
 - 1.5 กลุ่มต้องกำหนดหน้าที่สมาชิกให้ชัดเจน นอกเหนือจากการประชุม
 - 1.6 กลุ่มจะต้องสามารถดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องให้สมาชิกมาพบปะกัน บ่อยครั้ง มีแผนงาน มีกิจกรรมสนองตอบความต้องการของสมาชิก กลุ่มจะต้องมีเป้าหมายการเพิ่มสมาชิกหรือประเมินผลกลุ่มเอง
2. ส่วนราชการต้องเข้าใจปรัชญาและหลักการงานเพื่อการพัฒนาองค์กรประชาชนมากกว่าเพื่อมุ่งหวังประโยชน์ของหน่วยงาน โดยการ
 - 2.1 วางรากฐานการทำงานในหมู่บ้าน ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนมากกว่า โดยผ่านขั้นตอนขององค์กรประชาชนเห็นความสำคัญของพลังกลุ่มเปิดโอกาสและฝึกหัดการทำงานของกลุ่ม
 - 2.2 จะต้องมีกลลดจำนวนประชากร และองค์กรที่ต้องพึ่งพาส่วนราชการออกไป เช่น ให้องค์กรในตำบลเป็นผู้ริเริ่มปฏิบัติและวัดผลด้วยตนเอง ส่วนราชการเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการเท่านั้น
 3. ส่วนราชการต้องผสมผสานแผนการฝึกอบรม และการให้ความรู้แก่กลุ่ม กล่าวคือ ปัจจัยซึ่งกำหนดพฤติกรรมกลุ่ม 4 ประการ (ศิริพร เชาวลิขิต, 2553, น. 72-73) ได้แก่
 - 3.1 โครงสร้างของกลุ่ม เป็นเรื่องของบทบาท ปทัสถาน และสถานภาพของคนในกลุ่ม บทบาทแต่ละบทบาทจะเป็นสิ่งกำหนดว่าคนที่สวมบทบาทนั้นจะมีพฤติกรรมอย่างไร การสร้างปทัสถานของกลุ่ม หมายถึง แนวทางปฏิบัติอันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม และองค์การจะใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมคน การสร้างปทัสถานของกลุ่มจะกระทำได้หลายวิธี เช่น ผู้นำกลุ่มเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต เป็นต้น ลำดับชั้นของฐานะคนในองค์การเป็นอีกลักษณะหนึ่งของโครงสร้างกลุ่ม
 - 3.2 ลักษณะเฉพาะของกลุ่ม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้เราสามารถทำความเข้าใจในพฤติกรรมกลุ่มได้ เช่น บุคลิกส่วนตัวของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนเมื่อมารวมตัวกัน ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การกำหนดรูปแบบการแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิกองค์การให้สอดคล้องปทัสถานของกลุ่ม เช่น สมาชิกขององค์การที่มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน ควรพูดจาให้สุภาพ หน้าตายิ้มแย้ม ให้การบริการที่เท่าเทียมแก่ประชาชน

3.3 การสื่อสารภายในกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนในองค์กรจะเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องเมื่อกลุ่มคนในองค์กรมีระบบการสื่อสารที่ดีด้วย เรามักได้ยินการกล่าวว่าสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคนส่วนมากเกิดจากระบบการสื่อสารที่ไม่ดี

3.4 ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในกลุ่มให้มุ่งทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สำนักงานพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2553, น. 1-8) กล่าวว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตรเครดิต ยูเนียน และ สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการ ขอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มา จากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหาร จัดการเงินทุนของตนเองเพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนใน การประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคน ให้มีความอดทน มี สัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับ ตนเองและครอบครัวเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้ เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายๆ มิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริม ประชาธิปไตย การพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมวิถี การดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืนในที่สุด

ความหมายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 2) หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน โดยการ ประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมที่ละเล็กทีละน้อยเป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า เงินสัจจะสะสม เพื่อ ใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อ สวัสดิการ ของตนเอง และครอบครัว

แนวคิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวความคิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์ การเกษตร เศรษฐกิจนโยน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร ประกอบด้วย 4 แนวคิด (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 2 – 12) ดังนี้

แนวคิดที่ 1 การรวมคนในหมู่บ้าน ใช้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน เป็นการยกฐานะความยากจน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

แนวคิดที่ 2 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน โดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืม เป็นทุนในการประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ 3 การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการ ด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้องเพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ 4 การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด เป็นการ รวมตัวกันซื้อรวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค และปัจจัยการผลิตได้

หลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและหมู่บ้าน มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความ รับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม
2. การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ 3 ประการของชาวชนบท คือ ความซื่อสัตย์ ความทนอด และความอดทน มารวมกันในกลุ่มทำให้มีการรวมเงินทุนชุมชนเป็นของ ตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน
3. หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อให้คนมีคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ
4. หลักการควบคุมกันเอง สมาชิกกลุ่ม ๆ ทุกคนจะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหว และ ตรวจสอบซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์ฯ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และ เพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม 5 ประการ

2. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุน ทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ ใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

3. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตย ก่อให้เกิดความสามัคคีการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

ประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ก่อให้เกิดสิ่งดีๆ ทั้งต่อสมาชิกและชุมชนหลายประการ ได้แก่

1. ทำให้รู้จักประหยัด สะสมเก็บออมเงิน
2. ทำให้มีเงินทุน สนับสนุนการประกอบอาชีพ
3. ทำให้สมาชิกรวมน้ำใจ รวมทุนช่วยเหลือกัน
4. ทำให้รู้จักการแจกแจงการเงินและรายได้ในครัวเรือน
5. ทำให้มีกองทุนสวัสดิการเพื่อสมาชิก
6. ทำให้เกิดการเรียนรู้สร้างเสริมประสบการณ์เรื่องเงินทุน
7. ทำให้รู้จักร่วมกันรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม
8. ทำให้รู้จักฝึกกำลังความสามัคคีช่วยเหลือกัน
9. ทำให้มีกองทุนการเงินของชาวบ้านเพื่อการพึ่งตนเองในชุมชน
10. ทำให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพและนำไปใช้ในสิ่งที่จำเป็น

สำหรับตนเองและครอบครัว

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจได้มาจากเงินต่างๆ ดังนี้

1. เงินสะสมสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่าๆกัน ทุกเดือนตามกำลังความสามารถ เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายคืนเงินสะสมสะสมเมื่อสมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพแล้วเท่านั้น ซึ่งกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบของเงินปันผล
2. เงินสะสมสะสมพิเศษ เป็นเงินฝากจากสมาชิกที่มีเงินเหลือและประสงค์จะฝากเงินไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนเงินออกไปใช้จ่ายเมื่อจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย หรือเงินปันผลตามระเบียบของกลุ่ม
3. เงินรายได้อื่นๆ เช่น ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ย
4. เงินอุดหนุน จากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ

สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. คุณสมบัติ/คุณลักษณะของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรมีคุณสมบัติและคุณลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 เป็นประชาชนทุกเพศ ทุกวัยในหมู่บ้าน ตำบล
 - 1.2 มีรายได้ และมีความสามารถในการส่งเงินสัจจะสะสมตามกำลังของตน
 - 1.3 อาศัยอยู่หรือมีที่ทำกินในหมู่บ้าน หรือตำบล
 - 1.4 มีความสมัครใจและศรัทธาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 - 1.5 มีความเข้าใจ หลักการ วิธีการ และวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 - 1.6 มีความรับผิดชอบ และเสียสละ
2. ประเภทของสมาชิก สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี 3 ประเภท คือ
 - 2.1 สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลทุกเพศ ทุกวัยภายในหมู่บ้าน หรือตำบล ที่สมัครเข้ามาเป็น สมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
 - 2.2 สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มอื่น ภายในหมู่บ้าน หรือตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะ
 - 2.3 สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ หรือคหบดี ภิภษุ สามเณร ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทน

หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง สมาชิกจึงมีหน้าที่ ดังนี้

1. ส่งเงินสัจจะสะสมเป็นประจำทุกเดือน
2. ส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด
3. เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
4. เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
6. ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดีแก่กลุ่ม
7. กำกับ ตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม ให้ข้อมูลข่าวสารแก่เพื่อนสมาชิก

โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำเนินการบริหาร โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 4 คณะ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 5-7คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ประธาน มีหน้าที่เป็นประธานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ประชุม

คณะกรรมการบริหาร และประชุมคณะกรรมการอำนวยการ เป็นผู้ลงนามในเช็คเอกสารการเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรียญก เป็นตัวแทน ของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่างๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมีมติมอบหมาย

1.2 รองประธาน ทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำ

1.3 เหรียญก รับผิดชอบทางการเงินของกลุ่ม ควบคุมดูแลและเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งทรัพย์สินของกลุ่ม ลงลายมือชื่อในเช็ค ใบรับ – จ่ายเงินต่างๆ ควบคุมดูแลบัญชีให้ถูกต้องเรียบร้อย และพร้อมที่จะให้กรรมการ ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

1.4 เลขานุการ ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่ม จดรายงานการประชุม เก็บรักษา รายงาน เอกสาร ต่างๆ ทำหนังสือเชิญประชุม หนังสือติดต่อประสานงานต่างๆ

1.5 กรรมการร่วมอื่นๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการอำนวยการโดยรวม คือ พิจารณารับสมาชิกกำหนดประชุมใหญ่ สามัญประจำปี จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนก่อนการประชุมใหญ่ บริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ให้เป็นที่พึงพอใจ ของสมาชิก ตลอดจนเป็นตัวแทนของกลุ่มในการประสานงานและติดต่อกับองค์กรภายนอก

2. คณะกรรมการเงินกู้ จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องขอเงินกู้ของสมาชิกว่าจะ อนุมัติหรือไม่ การอนุมัติเงินกู้ให้พิจารณาตามแนวทางอันสมควรและยุติธรรมเพื่อให้ เกิดผลดีแก่ผู้กู้และกลุ่มเป็น ส่วนรวม โดยใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบหรือมติที่กำหนดไว้ การที่จะให้สมาชิกกลุ่มเงินกู้ได้จำนวนมากน้อยแค่ไหน คณะกรรมการต้องดูความสามารถในการออม พิจารณาถึงความสม่ำเสมอในการส่งเงินสัจจะ ความสามารถ ในการส่งใช้เงินคืน ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ (ดูได้จาก การส่งสัจจะสม่ำเสมอ) โดยคณะกรรมการมีมติเสียงข้างมากอนุมัติให้ กู้ยืมเงิน การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม นอกจากนี้ คณะกรรมการต้องคอยสอดส่องดูแล ติดตาม ความเคลื่อนไหวของสมาชิกที่กู้ยืมเงิน รวมทั้งติดตามการนำเงินไปใช้จ่าย การเร่งรัดหนี้สิน เยี่ยมเยียน ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก้ปัญหาในกรณีสมาชิกมีปัญหาไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้

3. คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่ม โดยคณะกรรมการตรวจสอบนี้จะมีบทบาทสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือกลุ่มโดยส่วนรวม และทุกครั้งที่มีการประชุม หรือมีการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบจะต้องทำบันทึกหรือรายงานเสนอให้ คณะกรรมการอำนวยการทราบ

4. คณะกรรมการส่งเสริม จำนวนขึ้นอยู่กับสมาชิกและระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่กำหนดไว้ คณะกรรมการส่งเสริมนี้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้วยกัน เปรียบเสมือนเป็นรากแก้วของกลุ่ม สามารถทำให้กลุ่มเจริญเติบโตต่อหรือหรือล้มเลิกได้โดยคณะกรรมการ ส่งเสริมมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 ชักชวนผู้สนใจ และแนะนำให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม

4.2 ส่งเสริมให้การศึกษา ฝึกอบรม จัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิกทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ รวมทั้งเผยแพร่ให้ผู้สนใจอื่น ๆ ทราบถึงแนวคิด หลักการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มและผู้สนใจทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มอยู่เสมอ

4.3 ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้วิธีการบริหารจัดการใหม่ ๆ ที่เอื้อประโยชน์แก่สมาชิกและกลุ่ม

4.4 ออกเยี่ยมเยียนสมาชิก เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิก ตามโอกาส

4.5 ประสานงานระหว่างสมาชิกกับกลุ่ม และกลุ่มกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อมีการออมเงินได้มากพอ กลุ่มสามารถนำเงินทุนมาขยายกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของ สมาชิกและชุมชน ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ โดยการนำเงินทุนของกลุ่มให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ

2. ด้านสวัสดิการต่าง ๆ กลุ่มสามารถจัดสรรผลกำไรของกลุ่มเพื่อจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก เช่น ทุนการศึกษา ทุนค่ารักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

3. ด้านการพัฒนาธุรกิจของชุมชน เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เป็นการฝึกการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังให้มีกำไรเพื่อนำไปปันผล เลี้ยงชีพ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน กิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ อาทิ

3.1 ศูนย์สาธิตการตลาด เพื่อแก้ไขปัญหาการซื้อสินค้าอุปโภค-บริโภค และปัจจัยการผลิตที่มีราคาแพง แล้วนำมาขายให้กับสมาชิกในราคาถูกกว่าท้องตลาด

3.2 บั๊มน้ำมัน เพื่อจัดหาน้ำมันมาบริการแก่สมาชิกและประชาชนในราคายุติธรรม

3.3 ลานตากผลผลิต เพื่อแก้ปัญหาและประกันราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ

- 3.4 โรงงานผลิตน้ำดื่ม
- 3.5 โรงงานขนมจีน
- 3.6 โรงงานอบยางแผ่นรมควัน
- 3.7 โรงสีชุมชน
- 3.8 อื่นๆ

4. ด้านการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก โดยการจัดฝึกอบรม สัมมนา จัดเวทีประชาคม/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่ม

ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการระดมเงินออมที่ริเริ่มโดยประชาชน ปัจจุบันจึงไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับใช้โดยตรง ดังนั้น เพื่อให้ไม่ให้เกิดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นองค์กรการเงินนอกระบบที่ไม่ถูกต้องตาม กฎหมาย พรบ.การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และ พรบ.การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 (ปัจจุบันใช้ พรบ.ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551) กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้ทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทยโดยมีข้อห้าม ดังนี้

1. ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม
2. ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกที่มีใช่สมาชิกกลุ่มกู้เงิน
3. ห้ามคิดดอกเบี้ยเงินกู้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 15 ต่อปี)

การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ได้รับการประเมินความเข้มแข็งและจัดระดับการพัฒนาแล้วพบว่า มีบางประเด็น ที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางการพัฒนาระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งจะประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน รวม 32 ตัวชี้วัด (สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2552, น. 52 – 71) ดังนี้

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

คณะกรรมการ

1. การได้มาของคณะกรรมการ
 - 1.1 กลุ่มกำหนดให้มีคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิก ไว้ในระเบียบกลุ่ม
 - 1.2 กลุ่มจัดการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่สมาชิกในเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ความจำเป็นที่ต้องมีคณะกรรมการสำหรับการบริหารกลุ่ม

- 1.3 กลุ่มมีการประกาศรับสมัครให้สมาชิกเข้ามาเป็นคณะกรรมการ
- 1.4 กลุ่มกำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม
2. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
 - 2.1 ขอรับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการทบทวนให้ความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการและสมาชิก
 - 2.2 กำหนดให้มีการประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรวมทั้งการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายแต่ละคนให้ชัดเจน
 - 2.3 ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการกลุ่มให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการแต่ละคน โดยการเปิดโอกาสให้กรรมการทุกคนเลือกดำรงตำแหน่งได้ตามความถนัดหรือความสามารถของตนเอง
 - 2.4 กลุ่มกำหนดให้กรรมการแต่ละคนสรุปผลการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการประชุมแต่ละครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการสามารถตรวจสอบตนเองว่า ได้ทำงานตามหน้าที่หรือไม่
 - 2.5 กลุ่มมีการจัดศึกษาดูงานกลุ่มอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการบริหารงานของคณะกรรมการ
 - 2.6 กลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกหมุนเวียนเข้าฝึกรอบรม สัมมนาเรื่องบทบาทหน้าที่โดยให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสหมุนเวียนเข้าร่วมอย่างทั่วถึง
3. การประชุมคณะกรรมการ
 - 3.1 กลุ่มกำหนดการประชุมของคณะกรรมการในระเบียบข้อตกลงของกลุ่มให้ชัดเจน
 - 3.2 กลุ่มมีการกำหนดแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการ โดยเผยแพร่ให้สมาชิกทราบ
 - 3.3 กลุ่มกำหนดให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบในการประชุมสมาชิก

สมาชิก

1. สัดส่วนสมาชิกกับจำนวนราษฎรในหมู่บ้าน
 - 1.1 คณะกรรมการกลุ่มประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อจูงใจให้ราษฎรทั่วไปสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - 1.2 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่มในวันสำคัญ หรือเทศกาลสำคัญของชุมชน

- 1.3 เพิ่มจำนวนสมาชิกกลุ่มให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์สมาชิกบอกต่อสมาชิก
 2. การส่งเงินสัจจะสะสม
 - 2.1 คณะกรรมการกลุ่มชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิก เพื่อให้เห็นความจำเป็น ความสำคัญของการส่งเงินสัจจะสะสมให้ตรงตามกำหนดเวลา
 - 2.2 กำหนดมาตรการในการส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และมีการดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง
 - 2.3 กลุ่มประชาสัมพันธ์เพื่อย้ำเตือนในเรื่องการส่งเงินสัจจะ
 3. การส่งคืนเงินกู้
 - 3.1 คณะกรรมการกลุ่มทำความเข้าใจในเรื่องความจำเป็นความสำคัญของการส่งคืนเงินกู้ให้ตรงเวลา
 - 3.2 กำหนดมาตรการในการส่งคืนเงินกู้ไว้ในระเบียบกลุ่มและดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง
 - 3.3 กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรงตามเวลา เป็นต้น
 4. การเพิ่มวงเงินสัจจะสะสมในแต่ละปี
 - 4.1 จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนในเรื่องสถานการณ์การออมในชุมชนและแนวทางส่งเสริมการออมในชุมชน
 - 4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมโดยกำหนดแนวทางการส่งเสริมให้กับสมาชิกที่เพิ่มวงเงินสัจจะ เช่น การได้ส่วนลดมากขึ้นเมื่อซื้อสินค้าในศูนย์สาธิตการตลาด การได้ส่วนลดดอกเบี้ยเงินกู้ ฯลฯ
- ระเบียบข้อบังคับ
1. ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
 - 1.1 กลุ่มทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมายของกลุ่มแก่สมาชิกก่อนการร่างระเบียบผ่านทางเวทีประชาคม
 - 1.2 กลุ่มมีการร่างระเบียบโดยกำหนดเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม
 - 1.3 กลุ่มมีการบันทึกระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษรและเผยแพร่ให้สมาชิกทราบ
 - 1.4 กลุ่มมีการทบทวน ปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

2.1 กลุ่มกำหนดมาตรการในการบังคับใช้ระเบียบโดยการกำหนดบทลงโทษ และการให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ

ที่ทำการกลุ่ม

3. สถานที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3.1 กลุ่มขอใช้สถานที่ส่วนรวมของชุมชนเป็นสถานที่ทำการกลุ่ม เช่น ศาลา เอนกประสงค์ ศูนย์สาธิตการตลาด ฯลฯ

3.2 กลุ่มมีการประสานกับ อบต. หรือภาคีการพัฒนาอื่นๆ เพื่อจัดหาที่ตั้งที่ทำการถาวรหรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้าง

3.3 กลุ่มพิจารณาจัดหาสถานที่ทำการกลุ่มเอง

การบริหารจัดการ

1. แผนการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

1.1 กลุ่มจัดให้มีการศึกษาดูงาน การดำเนินธุรกิจของกลุ่มอื่นรวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่นๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวคิดในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

1.2 กลุ่มมีการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม โดยผ่านเวทีประชาคม

1.3 กลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ทุกกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมตามแผนธุรกิจของกลุ่ม

2.1 กลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจโดยผ่านเวทีประชาคม

2.2 กลุ่มมีการบันทึกผลการจัดเวทีเป็นหลักฐานทุกครั้ง

2.3 กลุ่มให้สมาชิกผู้เข้าร่วมเวทีลงลายมือชื่อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกครั้ง

3. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี

3.1 กลุ่มจัดให้มีการประชุมสามัญประจำปี และมีการรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ให้ที่ประชุมรับทราบ

3.2 กำหนดมาตรการจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมประชุม เช่น การจ่ายเงินปันผล เมื่อเสร็จสิ้นการประชุม การแจกรางวัลแก่สมาชิก เป็นต้น

3.3 มีการบันทึกการประชุมและให้สมาชิกลงลายมือชื่อไว้เพื่อเป็นข้อมูลในเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ระบบข้อมูล

1. ทะเบียนข้อมูลกลุ่ม ได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนลูกหนี้ทะเบียนครุภัณฑ์

1.1 กลุ่มกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำทะเบียนข้อมูลของกลุ่มให้ ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

1.2 กลุ่มมีการตรวจสอบทะเบียนข้อมูลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

กระบวนการทำงานในรูปเครือข่าย

1. การเชื่อมโยงเงินทุนทรัพยากรกับกลุ่ม/องค์กรอื่นๆ

1.1 กลุ่มจัดส่งผู้แทนเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกครั้งที่มีการจัดเวทีตามที่ต่างๆ

1.2 กลุ่มเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับต่างๆ และ สมาชิกเครือข่ายกองทุนชุมชน

ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

1. การจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน ได้แก่ ทะเบียนคุมเงินตั้งจะสะสม ทะเบียนคุม ลูกหนี้ ทะเบียนคุมดอกเบี้ยเงินกู้ สรุปการรับ-จ่ายเงินประจำวัน/เดือน เป็นต้น

1.1 กลุ่มประสานจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการจัดทำเอกสาร หลักฐาน การเงินแก่ผู้รับผิดชอบที่กลุ่มฯแต่งตั้ง

1.2 กำหนดให้มีการจัดทำเอกสาร หลักฐานการเงินให้ถูกต้อง และปรับปรุงให้เป็น ปัจจุบันอยู่เสมอ

1.3 กำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการเงินตามวาระที่กำหนด อย่าง สม่าเสมอ

2. การจัดทำบัญชีเงินสด รับ-จ่าย งบกำไร-ขาดทุน และงบดุล

2.1 กลุ่มจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย งบกำไร-ขาดทุน และงบดุลแก่ผู้รับผิดชอบของกลุ่ม หรือจัดส่งผู้รับผิดชอบไปเข้าร่วมการฝึกอบรมที่องค์กรอื่นจัด

2.2 กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีงบดุล งบกำไร-ขาดทุน ให้ถูกต้องครบถ้วน รวมทั้ง มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอตามหลักบัญชีสากล

2.3 กำหนดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวาระที่กำหนด

3. การฝากเงินกับสถาบันการเงิน

3.1 กลุ่มสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนถึงความจำเป็น ประโยชน์ที่จะ ได้รับความจากการนำเงิน ตั้งจะเข้าฝากในสถาบันการเงินแก่สมาชิก

3.2 กลุ่มกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการนำเงินออม (สัจจะสะสม) ของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ไว้ในระเบียบของกลุ่มและกำกับดูแลให้ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติทุกครั้ง หลังจากสมาชิกส่งเงินสัจจะครบถ้วนแล้ว

3.3 ประธานเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินในพื้นที่ให้ช่วยอำนวยความสะดวก ในการนำฝากเงิน เช่น ส่งเจ้าหน้าที่มารับฝากถึงสถานที่ตั้งกลุ่มในวันส่งเงินสัจจะ เป็นต้น

ความโปร่งใส

1. การรายงานสถานะทางการเงิน

1.1 กลุ่มกำหนดเรื่องการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงินของกลุ่มไว้ในระเบียบกลุ่ม โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบอย่างน้อยปีละ 6 ครั้ง

1.2 กลุ่มกำหนดแผนการตรวจสอบ และดำเนินการตรวจสอบตามแผนที่กำหนด อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และเชิญเจ้าหน้าที่เข้าร่วมตรวจสอบทุกครั้ง

1.3 กลุ่มมีการจัดทำผลการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบเพื่อรายงานให้คณะกรรมการกลุ่มสมาชิกได้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มทุกครั้ง

2. การตรวจสอบบัญชี/หลักฐานทางการเงิน

2.1 กลุ่มกำหนดให้มีการประชุมสมาชิกอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ไว้ในระเบียบกลุ่ม

2.2 กลุ่ม มีการรายงานสถานะทางการเงินของกลุ่ม ในที่ประชุมสมาชิกทุกครั้ง

2.3 กลุ่มติดประกาศเอกสารรายงานสถานะทางการเงินไว้ ณ ที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งมีการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว สถานีวิทยุชุมชน

ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน

1. การนำเงินไปลงทุน/ขยายกิจกรรม

1.1 จัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม (แผนธุรกิจ) โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและในการกำหนดกิจกรรมให้คำนึงถึงปัญหาความต้องการของสมาชิกเป็นหลัก

1.2 ประสานงานกับกลุ่มองค์กรอื่น เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนธุรกิจ และแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้

1.3 จัดให้มีการศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิด ในการดำเนินกิจกรรม

1.4 กำหนดให้มีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผลการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่ม

2.1 กลุ่มจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์โดยการขยายช่องทางการตลาด ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์

2.2 กลุ่มมีการนำแนวทางกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ (การตั้งราคา การส่งเสริมการขาย การเพิ่มช่องทางการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์) ไปปรับใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อเพิ่มผลกำไรได้อย่างน้อย 3 กิจกรรม

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

การพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการ

1. การเข้ารับการอบรม สัมมนา คู่มือเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุน

1.1 จัดให้มีการฝึกอบรมการจัดทำแผนธุรกิจ

1.2 มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาคณะกรรมการ

1.3 สนับสนุนให้เข้าสู่ระบบ มชช.

1.4 รวมตัวกันจัดตั้งเครือข่ายร่วมกับกลุ่มอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกัน

และกัน

2. การแลกเปลี่ยนแนวคิดหลักการ วิธิดำเนินงานพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอก

2.1 ผลักดันให้มีการดำเนินงานตามแนวทางในเรื่องการเข้ารับการอบรมฯ

2.2 เผยแพร่แนวคิด วิธีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนออกไปสู่เครือข่ายอื่นๆ และ

องค์กรภายนอก

2.3 ประชาสัมพันธ์แนวคิด วิธีการพัฒนาชุมชนไปสู่องค์กรภายนอกผ่านทางสื่อ

ต่างๆ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม//กองทุนอื่นๆ เครือข่ายอื่นๆ

3.1 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มองค์กร กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ
การพัฒนาความรู้ ศักยภาพแก่สมาชิก

1. จัดฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก

1.1 กำหนดให้มีแผนการจัดเวทีและผลักดันให้มีการถือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพและวิสาหกิจชุมชน

2.1 กำหนดให้มีแผนการจัดเวทีและผลักดันให้มีการถือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 จัดเวทีโดยเชิญกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม

3. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม

3.1 สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก

3.2 ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน หรือแสวงหาแหล่งทุนเพื่อให้การสนับสนุนด้านเงินทุน

การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม

1. เป็นแกนนำในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน

1.1 สนับสนุนให้เกิดการออมแก่สมาชิก

1.2 สนับสนุนให้จัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน

1.3 ส่งเสริมให้ครัวเรือนของสมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือนของสมาชิกและชุมชนเช่น การลด

เลิกอบายมุข การปลูกพืชผัก สวนครัว การสนับสนุนด้านเงินทุน

ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

การจัดสรรผลประโยชน์

1. การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

1.1 กลุ่มกำหนดให้มีการจัดสรรผลกำไรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่ม

1.2 สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจและพึงพอใจในการจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม ตามเกณฑ์

ที่กำหนด

1.3 กลุ่มนำผลกำไรของกลุ่มมาจัดสรรเป็นส่วนตัวตามเกณฑ์ที่กำหนด

การจัดสวัสดิการ

1. การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

1.1 กลุ่มกำหนดกฎเกณฑ์อัตรา สัดส่วนในการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่ม และมีการถือปฏิบัติ

1.2 กลุ่มสามารถจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างน้อย 3 อย่าง เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร การประกันชีวิต ฯลฯ

1.3 กลุ่มมีการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของกลุ่ม

2. ความทั่วถึงของการจัดสวัสดิการ

2.1 กลุ่มสามารถจัดสวัสดิการให้ทั้งสมาชิกกลุ่ม สมาชิกในชุมชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และครัวเรือนยากจนอย่างทั่วถึง

สรุป การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

บริบทเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดอุตรดิตถ์

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุตรดิตถ์ ก่อตั้งขึ้นครั้งแรก พ.ศ. 2526 ณ บ้านคลองกล้วย หมู่ที่ 8 ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุตรดิตถ์ มีจำนวนกลุ่มทั้งหมด 351 กลุ่ม มีจำนวนสมาชิก 43,522 คน มีเงินสะสมสะสม จำนวน 234,226,560 บาท ซึ่งครอบคลุม 9 อำเภอ และจำแนกเป็น 3 ระดับคือ เป็นกลุ่มที่อยู่ในระดับ 1 (ควรปรับปรุง) จำนวน 33 กลุ่ม ระดับ 2 (พอใช้) จำนวน 74 กลุ่ม ระดับ 3 (ดี) จำนวน 244 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ที่	อำเภอ	จำนวนกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	จำนวนเงิน สะสมสะสม
1	เมืองอุตรดิตถ์	65	6,765	16,087,155
2	ลับแล	50	6,542	39,096,046
3	ตรอน	42	6,314	49,277,284
4	ทองแสนขัน	22	2,153	368,690
5	ท่าปลา	43	5,157	16,540,382
6	พิชัย	56	9,007	84,384,042
7	น้ำปาด	49	5,416	17,831,205
8	ฟากท่า	14	1,353	7,574,474
9	บ้านโคก	10	815	3,067,282
รวมทั้งสิ้น		351	43,522	234,226,560

ผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างๆ จะมีการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยสำนักงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (สำนักงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2555, น. 15 – 20) ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินของกรมการพัฒนาชุมชน โดยพิจารณาผลจากการดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

โดยผลของการประเมินการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ (สำนักงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2552, น. 75) คือ กลุ่มที่มีผลงานระดับดี (ระดับ 3) คือมีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 77 คะแนน กลุ่มที่มีผลงานระดับพอใช้ (ระดับ 2) คือมีคะแนนตั้งแต่ 58 ถึง 76 คะแนน และกลุ่มที่มีผลงานระดับต้องปรับปรุง (ระดับ 1) คือมีคะแนนน้อยกว่า 58 คะแนน

จากข้อมูลของสำนักงานพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (แบบรายงานข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : รง.08, ออนไลน์. 2557) พบว่าในปี พ.ศ.2556 ประเทศไทยมีจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด 12,071 แห่ง ปรากฏว่าอยู่ในระดับดี (ระดับ 3) มีจำนวน 6,701 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 55.51 ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้งหมด อยู่ในระดับพอใช้ (ระดับ 2) มีจำนวน 3,666 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.37 และอยู่ในระดับปรับปรุง (ระดับ 1) มีจำนวน 1,666 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.80

ในภาคเหนือมีทั้งหมด 5,550 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.98 ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด โดยผลการประเมินการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภาคเหนือตามเกณฑ์ของกรมการพัฒนาชุมชน ปรากฏว่า อยู่ในระดับดี (ระดับ 3) มีจำนวน 2,955 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.24 ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้งหมด อยู่ในระดับพอใช้ (ระดับ 2) มีจำนวน 1,798 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.40 และอยู่ในระดับปรับปรุง (ระดับ 1) มีจำนวน 795 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.32

ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานีได้มีการจัดระดับกลุ่ม โดยแยกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ที่	อำเภอ	ระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ฯ(กลุ่ม)			รวม
		จำนวนกลุ่ม	ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)	ระดับ 2 (พอใช้)	
1	เมืองอุตรดิตถ์	65			65
2	ลับแล	50		11	50
3	ตรอน	42		9	42
4	ทองแสนขัน	22	3	7	22
5	ท่าปลา	43	6	12	43
6	พิชัย	56	18	13	56
7	น้ำปาด	49	4	16	49
8	ฟากท่า	14		5	14
9	บ้านโคก	10	2	1	10
รวมทั้งสิ้น		351	33	74	351

ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2556 ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์

ปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุตรดิตถ์

สถานการณ์กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุตรดิตถ์ ปัจจุบันการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประสบกับปัญหาต่างๆ มากมาย (รัตนาวดี นาคมูล, 2554, น. 2 - 3) ได้แก่ ด้านของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ขาดความรู้ / ทักษะในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มฯ มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ และมีความยั่งยืนมั่นคง ขาดการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านของคณะกรรมการบริหารกลุ่มบางคนมีพฤติกรรมไม่โปร่งใส ไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการ ขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม และยังไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้านสมาชิกกลุ่มไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการ มีการนำเงินที่กู้ยืมไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และไม่ชำระคืนเงินกู้ในบางพื้นที่ บางกลุ่มมีการกำหนดการดำเนินงานของกลุ่มโดยเมื่อดำเนินการครบ 3 ปี หรือ 5 ปี ก็จะทำการคืนเงินทั้งหมดให้สมาชิกและเริ่มต้นการส่งเงินสัจจะทรัพย์ใหม่

จากสภาพปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เกิดขึ้นในภาพรวมทุกปัญหา บางปัญหาเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ บางปัญหาเกิดกับบางพื้นที่ ปัญหาเหล่านี้ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานมากกว่าสิบปี สาเหตุหนึ่งที่สำคัญ คือ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ ไม่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ผู้มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน ไม่มีความรู้ ไม่มีความมั่นใจในการส่งเสริม สนับสนุน หรือการติดตามตรวจสอบตลอดจนการให้คำแนะนำแก่ผู้นำชุมชน เนื่องจากบางคนเป็นข้าราชการบรรจุใหม่ หรือบางกลุ่มมีเงินสะสมจะสะสมเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ไม่กล้าที่จะเข้าไปตรวจสอบ แนะนำ ในขณะที่พบว่าผู้นำชุมชนบางคนมีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หากได้รับการส่งเสริมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีให้แก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอื่นๆ ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผลการศึกษาของงานวิจัยเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการนำมาเทียบเคียงในการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงขอเสนอผลงานวิจัยที่สำคัญพอสังเขป ดังต่อไปนี้

กรวิภา เทศจรัตน์ (2547, น. 91-92) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ ความสามารถของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก กับศักยภาพของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับศักยภาพของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านเศรษฐกิจ ในด้านระดับเงินออม รายได้สมาชิก การส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ ความสามารถของคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับศักยภาพของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านเศรษฐกิจ ระดับเงินออม การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ และการขยายกิจกรรม การมีส่วนร่วมของสมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของเครือข่าย

มาลีรัตน์ สุกโต (2543, น. 95-96) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลาดหญ้า จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้แก่ สภาพภูมิหลัง ความมีมนุษยสัมพันธ์ การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ความร่วมมือสนับสนุนจากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และการได้รับการฝึกอบรม

บังอร สิงห์ลือ (2551, น. 33-35) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านห้วยห้าง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยห้าง คือทุกปัจจัยทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจัยด้านสมาชิกกลุ่มเพื่อการออมทรัพย์ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อการออมทรัพย์ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

ธาดา กิจชัย (2539, น. 149-151) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย ตำบลกู่ทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย มีการดำเนินงานสอดคล้องไปตามหลักการและแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้ ยึดหลักการรวมคนทุกระดับที่มีหลักการและอุดมการณ์เดียวกัน คือ การระดมเงินออมเพื่อการช่วยเหลือและ/หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกกลุ่ม ในด้านการประกอบอาชีพและสวัสดิการของครอบครัว โดยการใช้เงินพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาเศรษฐกิจ ยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสมาชิก โดยใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน รับสมัครเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ เก็บออมเงินสัจจะตามความสามารถ เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มเพื่อเข้าไปบริหารงานแทนตนเอง ร่วมพิจารณาร่างระเบียบข้อบังคับกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมย่อมเกิดการยอมรับและรับผิดชอบ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนอันเป็นผลให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย มีความเข้มแข็งและก้าวหน้า

ไพเราะ ภัทรธรรมกุล (2550, น. 43) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในรอบ 30 ปี ของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : ศึกษากรณีจังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยที่สำคัญด้านการบริหารเงินทุนในเรื่องการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน ได้แก่ ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุมดอกเบี้ยเงินกู้ สรุปการรับจ่ายเงินประจำวัน/เดือน ควรให้คณะกรรมการ ได้อบรมทบทวนการจัดทำเอกสารทางการเงินต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ควรทำเอกสารครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ต้องให้การแนะนำปรึกษาแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สมยศ กาสี (2543, น. 78) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน
ชาททองกลาง หมู่ที่ 2 ตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่ม
ประสบผลสำเร็จ ความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากการที่สมาชิกมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์เสียสละ
ได้แก่ การส่งเงินสัจจะอย่างสม่ำเสมอ การส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด การช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อน
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม และการปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่มอย่างเคร่งครัด

สุคนธ์ ชูทิพย์ (2547, น. 146-148) ได้ศึกษา การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วน
ร่วมเพื่อเสริมสร้าง การบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่ากลุ่ม
ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นพร้อมกับ โครงการแก้ไขปัญหาความ
ยากจน (กข.คจ) ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งมุ่งให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในด้านเศรษฐกิจ
และสังคม ด้วยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมรวมกันที่ละเล็กละน้อยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็น
ทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นกู้ยืมไปใช้ลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว
โดยเน้นการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นในตัวคนและชุมชน โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้
สามารถพึ่งตนเองและสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ปัญหาหรืออุปสรรค และความต้องการ
การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทองไปสู่การบริหาร
จัดการที่ดีที่สำคัญ คือ คณะกรรมการ ขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่สามารถ
ทำงานแทนกันได้ ไม่ประชุม อย่างสม่ำเสมอ การจัดทำบัญชีและทะเบียนต่างๆ ไม่ถูกต้องเป็น
ปัจจุบัน ไม่ติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิก การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ไม่เป็นไปตามขั้นตอน
สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการร่างและปรับปรุงระเบียบข้อตกลง ไม่ค่อยเข้าร่วมประชุมและร่วมใน
เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ขาดการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันด้านอาชีพ
ไม่รับผิดชอบเก็บรักษาสมุดสัจจะสะสมของตนเอง และการบริหารจัดการ ไม่มีการยกย่องชมเชย
สมาชิกที่ประสบผลสำเร็จ ไม่จัดสวัสดิการแก่สมาชิกและผู้ด้อยโอกาส ไม่ชี้แจงสถานะทางการเงิน
และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ไม่กำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ ไม่กำหนดค่าใช้จ่าย
ประจำปี ไม่กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของกลุ่มให้เหมาะสม นอกจากนี้สมาชิกยังมีความต้องการ
ให้มีที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตถาวร และจัดตั้งกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ขึ้นด้วย แนวทาง
และวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทองไปสู่การบริหาร
จัดการที่ดี คือ ปรับปรุงระเบียบให้ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง ให้ความรู้แก่คณะกรรมการเกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน ประชุมชี้แจงสมาชิก
เกี่ยวกับการส่งเงินสัจจะ การเขียนคำขอกู้เงิน การส่งใช้คืนเงินกู้ และการนำเงินกู้ไปใช้ตาม
วัตถุประสงค์ ยกย่องสมาชิกที่ประสบผลสำเร็จในการนำเงินกู้ไปประกอบอาชีพ จัดสวัสดิการแก่

ผู้ค้อยโอกาส และสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ซึ่งแจ้งสถานะทางการเงินและจัดทำบัญชีประชาสัมพันธ์ในแหล่งชุมชน สร้างที่ทำการกลุ่มถาวร ให้ความรู้การจัดทำระบบบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ คัดเลือกตัวแทนสมาชิกเพื่อตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิก ติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกทุกคน จัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่ม กำหนดค่าใช้จ่ายประจำปีในการบริหารจัดการกลุ่ม แบ่งหน้าที่กรรมการให้รับผิดชอบทุกคน รวมกลุ่มอาชีพเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจัดตั้งกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ ผลการพัฒนา การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทองไปสู่การบริหารจัดการที่ดี

วนิดา มัณวิมาลย์ (2552, น. 83) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านศรีเชียงใหม่ ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัญหาสำคัญการบริหารจัดการกลุ่ม คือ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับแต่งตั้ง และขาดประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ไว้วางใจในการบริหารจัดการของคณะกรรมการจึงไม่มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่ม และกลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่มีแผนธุรกิจ แผนการบริหารจัดการเงินทุน จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้การบริหารจัดการของกลุ่มไม่เข้มแข็ง

ศิริวรรณ นนทดา (2553, น. 61) ได้ศึกษา เรื่องความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อแนวทางการพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อแนวทางการพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอเมืองอุบลราชธานี พบว่าสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นแนวทางการพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคณะกรรมการด้านความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อให้คณะกรรมการได้ตระหนักและมีจิตสำนึกในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สมาชิกมีการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมให้สมาชิกมีความสามัคคีมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม/ชุมชน

ธนาชัย สุขวณิช (2555, น. 67) ได้ศึกษา การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผลการวิจัย พบว่าการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มีการจัดโครงสร้างหน่วยงานตามลักษณะของการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ การรวมอำนาจอยู่ที่ประธานบริหาร การกำหนดกำลังคน พบว่า สมาชิกใน

ปัจจุบันได้ จำแนกเป็นสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญ โดยรับสมัครสมาชิกเฉพาะวันประชุมใหญ่ ประจำปีในการสรรหาคณะกรรมการบริหาร การวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบาย การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งตามลักษณะงานที่ต้องรับผิดชอบเป็น 2 ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายกิจกรรมสวัสดิการ การบริหารงานบุคคล โดยใช้วิธีการเลือกตั้งสรรหา บุคลากรที่เหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆ เข้ามาร่วมงาน ซึ่งเน้นหลักการประชาธิปไตย และการอำนวยความสะดวก มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้สมาชิกได้รับทราบ และในระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้กำหนดกฎ กติกา เอาไว้ให้สมาชิก คณะกรรมการได้ปฏิบัติ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งทุนพบว่าเกิดจากการเข้าถึงไม่ถึงแหล่งทุนที่จะนำมาลงทุนในการประกอบ อาชีพ การบริหารจัดการทุนและสมาชิกอันเป็นสาเหตุหลักเกิดแนวคิดในการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นเพื่อระดมทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน สมาชิกได้ปรับปรุงและพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของบุคคลภายในชุมชน และ การมีส่วนร่วมของ สมาชิก ในการร่วมดำเนินการร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์ รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่นำเสนอผลการวิจัยโดยได้พิจารณาปัจจัยสำคัญที่ค้นพบเป็นอันดับแรก และนำมาสร้างรูปแบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 4 ประการ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านเวลาของคณะกรรมการ ข้อจำกัดด้านความรู้ด้านการศึกษาของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และ ขาดการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ ส่วนปัจจัยอันดับรองลงมา ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งทุน การบริหารจัดการทุนและสมาชิก และการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ศศิธร บุญเพิ่มพูล (2554, น. 78) ได้ทำการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านดง เจริญชัยที่สมาชิกมีการออมทรัพย์เป็นรายเดือนรายปี อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดย ทำการศึกษาถึงโครงสร้างและการดำเนินงานและวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 แห่ง พบว่า สมาชิกขององค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 แห่งที่ไม่รู้ระเบียบข้อบังคับและการดำเนินงาน ของแต่ละกลุ่มอยู่เป็นจำนวนมาก การทำบัญชีไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีขององค์กรการเงิน ชุมชนทั้ง 3 เนื่องจากเหรียญของแต่ละกลุ่มไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี และบุคลากรในกลุ่มยังขาด ความรู้ความสามารถในการจัดการอยู่มาก

สรุป จากองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิด เกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมทั้ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใน ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีด ความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดใน การทำวิจัยสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อ เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย และอภิปรายผลในบทต่อๆ ไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ผู้วิจัยขอเสนอหัวข้อตามระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จัดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์
2. สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 43,522 คน
3. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์

จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, น. 303) โดยเลือกระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

เพื่อที่ค่าสถิติ (Statistic) ที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่างจะมีค่าใกล้เคียงประชากรมากที่สุด การวิจัยครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 574 คน ดังนี้

1. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 185 คน

2. สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 380 คน

3. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 9 คน

และใช้วิธีการสุ่มหาตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้
ขั้นที่ 1 การสุ่มตัวอย่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 185 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1. โดยสุ่มหาเขตพื้นที่ระดับอำเภอในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ จากจำนวน 9 อำเภอ โดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการ และให้สอดคล้องกับบริบทกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดังกล่าวในบทที่ 2 โดยคัดเลือกจากการแบ่งโซนการติดตามงานของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งแบ่งเป็นเป็น 3 โซนการติดตามงาน ได้แก่ โซนเหนือ ประกอบด้วย อำเภอน้ำป่าด อำเภอฟากท่า และอำเภอบ้านโคก โซนกลาง ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอลับแล และอำเภอท่าปลา และ โซนใต้ ประกอบด้วย อำเภอทองแสนขัน อำเภอตรอน และอำเภอพิชัย ให้เป็นตัวแทนร้อยละ 50 ได้จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอลับแล อำเภอท่าปลา อำเภอทองแสนขัน อำเภอพิชัย และฟากท่า

2. โดยสุ่มหาเขตพื้นที่ระดับตำบลในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์อำเภอที่สุ่มได้ตามข้อ 1 ให้เป็นตัวแทนโดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. สุ่มหาบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ในเขตพื้นที่ระดับตำบลที่สุ่มได้ โดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 185 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้ อำเภอลับแล จำนวน 50 คน อำเภอทองแสนขัน จำนวน 22 คน อำเภอท่าปลา จำนวน 43 คน อำเภอพิชัย จำนวน 56 คน และอำเภอฟากท่า จำนวน 14 คน

ขั้นที่ 2 การสุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 380 คน ตามอำเภอที่สุ่มได้จาก ขั้นตอนที่ 1 คือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอลับแล สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอท่าปลา สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอทองแสนขัน สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอพิชัย และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอปากทำ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และวิธีเทียบบัญญัติไครยางส์ ได้จำนวน 380 คน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ที่	อำเภอ	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
1	ลับแล	6,542	103
2	ทองแสนขัน	2,153	34
3	ท่าปลา	5,157	81
4	พิชัย	9,007	141
5	ปากทำ	1,353	21
รวมทั้งสิ้น		24,212	380

ขั้นที่ 3 การสุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิตในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

กำหนดจำนวนตัวอย่างเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ
ผลิต จำนวน 9 คน โดยศึกษาจากประชากรจริงทั้งหมด 9 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์
เพื่อยืนยันแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน คัดเลือกจาก เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจำนวน 5 คน
2. คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 5 คน
3. สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 5 คน

โดยกำหนดคุณสมบัติ คือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาเกินกว่า 2 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

ชนิดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างจากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลและสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check- list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) (ลิน พันธุ์พินิจ, 2553, น. 152 - 153) ดังนี้

5 หมายถึง	มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและ

ชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) (สิน พันธุ์พินิจ, 2553, น. 152 - 153) ดังนี้

5 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรดิคต์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน เป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check - list) โดยเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ชนิดที่ 2 แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์ ที่ครอบคลุมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้ง 4 ด้าน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์ จำนวน 15 คน โดยใช้ข้อคำถามที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมากำหนดเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือและชนิดดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพการพัฒนา ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิคต์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ทบทวนวรรณกรรม จากเอกสาร ตำรา ทฤษฎีต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่จะศึกษา

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 ร่างแบบสอบถามนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครบถ้วน ความครอบคลุม ความชัดเจนของเนื้อหา และความถูกต้องทั้งเนื้อหา ภาษา และรูปแบบเมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้วตรวจสอบเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจำนวน 1 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องตรงตามเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (สุวิมล ติรภานันท์, 2548, น. 147–148) มาเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.99

1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นอำเภอที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, น. 125) โดยใช้สูตรหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นรวมทุกข้อคำถามเท่ากับ 0.94 สรุปได้ว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงและมีความเหมาะสมในการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ และผ่านการตรวจสอบแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิจัยต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ขอร่างแนวการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ครอบคลุมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้ง 4 ด้าน

2.2 ตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์ ทำหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามถึงบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรดิต์ ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือไปยังสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกลุ่มเป้าหมายในการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม หลังจากกลุ่มตัวอย่างได้กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองในแต่ละอำเภอ

2.2 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัวและนัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์

4.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ สอบถามแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิต์ โดยผู้สัมภาษณ์แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์พร้อมขออนุญาตถ่ายภาพและบันทึกเสียงประกอบ นำข้อมูลมาสังเคราะห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรดิต์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน วิเคราะห์ ข้อมูล โดย การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย (ยูทช ไกยวรรณ, 2550, น. 101) ดังนี้

คะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุตรดิตถ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน วิเคราะห์ ข้อมูล โดย การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย (ยูทช ไกยวรรณ, 2550, น. 101) ดังนี้

คะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุตรดิตถ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดอุดรดิตถ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

5. ข้อมูลแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ของทั้ง 4 ด้าน ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยมีการแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorizing) และมีการแปลความหมายข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ร่วมด้วย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ ข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยการส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 574 คน ได้รับแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คิดเป็นร้อยละ 100 จึงนำเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุดรดิตถ์

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
จังหวัดอุดรดิตถ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	193	33.60
เพศหญิง	381	66.40
รวม	574	100.00
2. อายุ		
18-25 ปี	16	2.80
26-30 ปี	43	7.50
31-35 ปี	65	11.30

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
36-40 ปี	79	13.80
41-45 ปี	139	24.20
46-50 ปี	128	22.30
51 ปี ขึ้นไป	104	18.10
รวม	574	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	199	34.70
มัธยมศึกษาตอนต้น	201	35.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	117	20.40
ปวส./อนุปริญญา	27	4.70
ปริญญาตรี	27	4.70
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.50
รวม	574	100.00
4. อาชีพ		
เกษตรกรรวม	362	63.10
ค้าขาย/ธุรกิจอิสระ	98	17.10
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	14	2.40
รับจ้างทั่วไป	90	15.70
พนักงานร้านค้า/พนักงานบริษัท	3	0.30
ไม่มีอาชีพ	8	1.40
รวม	574	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	347	60.50
10,000 – 20,000 บาท	200	34.80
20,001 – 30,000 บาท	19	3.30
30,001 บาทขึ้นไป	8	1.40
รวม	574	100.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. ตำแหน่งปัจจุบัน		
คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	185	32.20
สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	380	66.20
เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงาน		
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	9	1.60
รวม	574	100.00
7. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง/เป็นสมาชิก		
น้อยกว่า 2 ปี	53	9.20
2 – 5 ปี	268	46.70
6 ปีขึ้นไป	253	44.10
รวม	574	100.00

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 574 คน เป็นเพศชาย จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 เป็นเพศหญิง จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 66.40

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 และมีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ระดับประถมศึกษา จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมามีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจอิสระ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 และรับจ้างทั่วไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และมีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งปัจจุบันคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 รองลงมาคือคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง/เป็นสมาชิกระยะเวลา 2-5 ปี จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 รองลงมาดำรงตำแหน่ง/เป็นสมาชิกระยะเวลา 6 ปีขึ้นไป จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 และดำรงตำแหน่ง/เป็นสมาชิกระยะเวลาน้อยกว่า 2 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการศึกษาสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ดังตารางที่ 5-9

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการประกาศรับสมัครให้สมาชิกเข้ามาเป็นคณะกรรมการ โดยผ่านสื่อหลายช่องทาง เช่น บอร์ด ประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว	3.54	0.84	มาก	6
2.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาจากการเลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการฯ	3.85	0.87	มาก	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การแปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
3.	มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน	3.68	0.81	มาก	3
4.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนด บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษร	3.62	0.91	มาก	4
5.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดประชุม คณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน และ รายงานผลให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน	3.38	0.95	ปานกลาง	10
6.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมี การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่สมัคร เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯ ผ่านหลายช่องทาง เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ หอ กระจายข่าว สมาชิกบอกต่อสมาชิก	3.59	0.82	มาก	5
7.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนด มาตรการในการส่งเสริมจะสะสม การส่งคืน เงินกู้ ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และ ดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง	3.85	0.83	มาก	2
8.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนด มาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้ แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรง ตามเวลา	3.40	1.03	ปานกลาง	9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
9.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการเผยแพร่ ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านหลาย ช่องทาง เช่นบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำ การกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน	3.44	0.92	ปานกลาง	8
10.	คณะกรรมการกลุ่มฯ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ มีส่วนร่วมทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนการดำเนิน ธุรกิจ โดยผ่านเวทีประชาคม	3.51	0.94	มาก	7
	รวม	3.59	0.70	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่สภาพการพัฒนายู่ระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 ข้อ 8 และข้อ 9 มีระดับสภาพการพัฒนายู่ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 2 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาจากการเลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการฯ ($\bar{X} = 3.85$) ข้อ 7 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดมาตรการในการส่งเงินสะสมจะสะสม การส่งคืนเงินกู้ ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.85$) และข้อ 3 มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
11.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนด ระเบียบในการบริหารจัดการเงินทุนและ ทรัพยากรให้สอดคล้องกับระเบียบของ กรมการพัฒนาชุมชน	3.63	0.88	มาก	3
12.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดทำ เอกสาร/หลักฐานการเงินตามระเบียบที่กำหนด และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	3.66	0.94	มาก	2
13.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำกับดูแล ในเรื่องการนำเงินออม (สัจจะสะสม) ของกลุ่ม เข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ตามระเบียบของ กลุ่มๆ	3.80	0.91	มาก	1
14.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้มีการ ตรวจสอบบัญชี เอกสาร หลักฐานการเงิน จาก คณะกรรมการตรวจสอบภายนอก	3.39	1.03	ปานกลาง	5
15.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดทำ รายงานผลการตรวจสอบบัญชี หลักฐาน การเงินให้สมาชิกทราบถึงฐานะทางการเงิน ของกลุ่มๆ ทุก 3 เดือน	3.25	1.05	ปานกลาง	7
16.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดระบบ บริหารจัดการทรัพยากร เช่น วัสดุ/อุปกรณ์ สำนักงาน ให้เพียงพอและพร้อมใช้งานอยู่ เสมอ	3.35	0.91	ปานกลาง	6

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
17.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการรายงาน สถานะทางการเงินของกลุ่มให้สมาชิกทราบ ทุกครั้งในการประชุม และมีการรายงานผ่าน สื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว วิทยุ ชุมชน	3.53	0.86	มาก	4
18.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหา วิทยากรมาฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการจัดทำ เอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี แก่ ผู้รับผิดชอบ	3.20	0.97	ปานกลาง	8
	รวม	3.48	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการพัฒนาอยู่ระดับมาก และปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 13 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำกับดูแลในเรื่องการนำเงินออม (สัจจะสะสม) ของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ตามระเบียบของกลุ่มฯ ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ข้อ 12 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงินตามระเบียบที่กำหนด และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.66$) และข้อ 11 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดระเบียบในการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรให้สอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาศักยภาพขององค์กร

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
19.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการพัฒนาคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เช่น อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานกับกลุ่มองค์กร กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ	3.31	0.95	ปานกลาง	1
20.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.17	0.92	ปานกลาง	3
21.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิด ในการดำเนินกิจกรรม	3.13	0.98	ปานกลาง	4
22.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก และให้การสนับสนุนด้านเงินทุน	3.31	0.95	ปานกลาง	2
	รวม	3.23	0.82	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ด้านการพัฒนาศักยภาพขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพการพัฒนาระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 19 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการพัฒนาคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เช่น อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานกับกลุ่มองค์กร กองทุน

อื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมาข้อ 22 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก และให้การสนับสนุนด้านเงินทุน ($\bar{X} = 3.31$) และข้อ 20 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรธานี ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การแปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
23.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่มฯ	3.71	0.90	มาก	2
24.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการชี้แจงวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การประชุมสมาชิก หอกระจายข่าว เอกสารแผ่นพับ	3.59	0.93	มาก	4
25.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิกกลุ่มฯ โดยยึดหลักคุณธรรม	3.75	0.92	มาก	1
26.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ เช่น ค่ารักษาพยาบาลทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์	3.56	1.06	มาก	5
27.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนดอย่างทั่วถึง	3.61	1.00	มาก	3

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
28.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสวัสดิการ ให้แก่ชุมชนด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น การปรับปรุงไฟฟ้าส่องสว่างรยทาง การ ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน ฯลฯ	3.26	1.08	ปานกลาง	7
29.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสวัสดิการ ให้ประชาชนในชุมชนที่เดือดร้อน เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และครัวเรือน ยากจน	3.36	1.04	ปานกลาง	6
	รวม	3.55	0.80	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่สภาพการพัฒนายู่ระดับมาก ยกเว้นข้อ 28, 29 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 25 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิกกลุ่มฯ โดยยึดหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาข้อ 23 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่มฯ ($\bar{X} = 3.71$) และข้อ 27 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนดอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ รวมทุกด้าน

รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	3.59	0.70	มาก	1
2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	3.48	0.76	ปานกลาง	3

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ระดับสภาพ		การ แปลผล	ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.		
3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	3.23	0.82	ปานกลาง	4
4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	3.55	0.80	มาก	2
รวม	3.46	0.68	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการพัฒนายู่ระดับมากและปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมาได้แก่ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ($\bar{X} = 3.55$) และด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ปรากฏดังตารางที่ 10 – 14

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่รู้ระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	2.61	1.14	ปานกลาง	1

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
2.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนพื้นที่สมัครเข้า เป็นสมาชิก/คณะกรรมการกลุ่มฯ ไม่ทั่วถึง	2.43	1.03	น้อย	4
3.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้ สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือก คณะกรรมการ	2.06	0.92	น้อย	11
4.	มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้อง กับความสามารถของคณะกรรมการแต่ละคน	2.25	0.96	น้อย	8
5.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ได้กำหนด บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษร	2.3	0.97	น้อย	6
6.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดประชุม คณะกรรมการ ไม่เป็นไปตามระเบียบกลุ่มฯ	2.16	0.97	น้อย	10
7.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่กำหนด ระเบียบกลุ่มฯ เป็น ลายลักษณ์อักษรหรือ ปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน	2.49	1.08	น้อย	2
8.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เผยแพร่ ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทาง ต่างๆ เช่นบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการ กลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน	2.47	1.03	น้อย	3
9.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่กำหนด มาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้ แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรง ตามเวลา	2.39	1.01	น้อย	5

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
10.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการ ประชาสัมพันธ์มาตรการในการส่งเงินสัจจะ สะสม การส่งคืนเงินกู้ ให้สมาชิกทราบ อย่าง ทั่วถึง	2.25	1.02	น้อย	7
11.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้ สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการ ดำเนินธุรกิจ	2.25	0.93	น้อย	9
	รวม	2.33	0.82	น้อย	

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานี ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 1 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 1 สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่รู้ระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ($\bar{X} = 2.61$) รองลงมาข้อ 7 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่กำหนดระเบียบกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษรหรือปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.49$) และข้อ 8 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เผยแพร่ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่นบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
12.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดระเบียบ ในการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรไม่ สอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนา ชุมชน	2.45	1.09	น้อย	6
13.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดผู้มีความรู้ ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน การบัญชี	2.70	1.20	ปานกลาง	1
14.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดทำเอกสาร/ หลักฐานการเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบที่ กำหนด หรือไม่ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน	2.61	1.16	ปานกลาง	2
15.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เคร่งครัดใน การกำกับดูแลเรื่องการนำเงินออม(สัจจะ สะสม) ของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ	2.34	1.10	น้อย	8
16.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการ ตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงิน จาก คณะกรรมการตรวจสอบภายนอก	2.59	1.12	ปานกลาง	3
17.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงินให้สมาชิกทราบถึงฐานะทาง การเงินของกลุ่ม	2.48	1.09	น้อย	5
18.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการจัดระบบ บริหารจัดการทรัพยากรให้เพียงพอและพร้อม ใช้งาน เช่น วัสดุ และอุปกรณ์สำนักงาน	2.49	1.02	น้อย	4

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
19.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการรายงานสถานะทางการเงินของกลุ่ม ในที่ประชุมสมาชิกไม่สม่ำเสมอ และไม่มีการรายงานผ่านสื่อต่างๆในชุมชน เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ				
	หออกระจายข่าว	2.41	0.99	น้อย	7
	รวม	2.51	0.93	ปานกลาง	

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 13, 14, 16 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 12 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดผู้มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน การบัญชี ($\bar{X}=2.70$) รองลงมาข้อ 14 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด หรือไม่ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=2.61$) และข้อ 16 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงิน จากคณะกรรมการตรวจสอบภายนอก ($\bar{X}=2.59$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
20.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี				
		2.69	1.08	ปานกลาง	1

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
21.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้ ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบ ผลสำเร็จ	2.61	1.04	ปานกลาง	2
22.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน กองทุน อื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ	2.60	1.05	ปานกลาง	3
23.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการ สนับสนุนเพื่อรองรับการขยายการเป็น เครือข่ายระหว่างสมาชิกระดับกลุ่มอาชีพ	2.54	0.93	ปานกลาง	4
24.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการ สนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบ อาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก	2.47	0.97	น้อย	5
25.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการกระตุ้น จากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อย่างต่อเนื่อง	2.26	0.96	น้อย	7
26.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการ สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการ ประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มๆ เช่น กศน. เกษตรอำเภอ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัย การอาชีพ	2.34	0.98	น้อย	6
	รวม	2.50	0.80	น้อย	

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 24, 25, 26 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 20 กลุ่มออมทรัพย์

เพื่อการผลิต ขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรม การจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี ($\bar{X}=2.69$) รองลงมาข้อ 21 กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X}=2.61$) และข้อ 22 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ ($\bar{X}=2.60$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรธานี ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ข้อ	รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
27.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผล กำไรให้สมาชิกกลุ่ม ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่ม	2.29	1.10	น้อย	3
28.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ชี้แจงวิธีการ จัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบไม่ทั่วถึง	2.34	1.21	น้อย	2
29.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดสรรผลกำไรแก่สมาชิกโดยไม่ยึดหลัก คุณธรรม	2.14	1.00	น้อย	6
30.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดเกณฑ์ใน การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบ ของกลุ่มฯ ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม	2.41	1.25	น้อย	1
31.	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตาม ระเบียบที่กำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์ ฯลฯ	2.26	1.05	น้อย	4
32.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ดำเนินการจัด สวัสดิการแก่ชุมชนและ ประชาชนในชุมชนผู้ เดือดร้อน ตามระเบียบที่กำหนด	2.22	1.02	น้อย	5
	รวม	2.28	0.97	น้อย	

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 30 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม ($\bar{X}=2.41$) รองลงมาข้อ 28 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งแจ้งวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบไม่ทั่วถึง ($\bar{X}=2.34$) และข้อ 27 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่ม ($\bar{X}=2.29$) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทุกด้าน

รายการ	ระดับปัญหา		การ แปลผล	ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	2.33	0.82	น้อย	3
2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	2.51	0.93	ปานกลาง	1
3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	2.50	0.80	น้อย	2
4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	2.28	0.97	น้อย	4
รวม	2.40	0.82	น้อย	

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ($\bar{X}=2.51$) รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ($\bar{X}=2.50$) และด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ($\bar{X}=2.33$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จังหวัดอุตรดิตถ์

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษปรากฏดังตารางที่ 15 - 18

ตารางที่ 15 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

ข้อ	แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก	450	78.40
2.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและสอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน	407	70.90
3.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การปรับปรุงช่องแชทหรือกระจายข่าว จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ การแจ้งข่าวสารให้เป็นปัจจุบัน	397	69.20
4.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและสอดคล้องกับระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน	346	60.30

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์	ความถี่	ร้อยละ
5.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดมาตรการในการส่งเงิน สัจจะรายเดือน การส่งคืนเงินกู้ ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และ กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรงตามเวลา	344	59.90
6.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของ กลุ่ม และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการ ดำเนินงานโดยผ่านเวทีประชาคม	313	54.50

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยเรียงลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม ในการคัดเลือก (ร้อยละ 78.40) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและสอดคล้องกับระเบียบของ กรรมการพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 70.90) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการปรับปรุงระบบ ประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมหอกระจาย ข่าว จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ การแจ้งข่าวสารให้เป็นปัจจุบัน (ร้อยละ 69.20) กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตควรมีการประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอย่างน้อย 2 เดือน ต่อครั้ง รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และสอดคล้องกับระเบียบกรรมการพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 60.30) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการ กำหนดมาตรการในการส่งเงินสัจจะรายเดือน การส่งคืนเงินกู้ ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และ กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่ สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรง ตามเวลา (ร้อยละ 59.90) และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของ กลุ่ม และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานโดยผ่านเวที ประชาคม (ร้อยละ 54.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
อุดรดิตต์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ข้อ	แนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์	ความถี่	ร้อยละ
1.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการชี้แจงสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจคณะกรรมการ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว บอร์ดประชาสัมพันธ์	461	80.30
2.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เช่น ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุมดอกเบี้ยเงินกู้	459	80.00
3.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน ปีละ 1 ครั้ง จากบุคคลภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกับตัวแทนสมาชิกกลุ่ม	457	79.60
4.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการนำเงินสัจจะสะสมของสมาชิกกลุ่มฯ เข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ไว้ในระเบียบของกลุ่ม และให้ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติทุกครั้ง หลังจากสมาชิกส่งเงินสัจจะครบถ้วนแล้ว	430	74.90
5.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำผลการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบทางการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน เพื่อรายงานให้สมาชิกกลุ่มฯ ได้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว แผ่นพับ	430	74.90
6.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรให้เพียงพอและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สำนักงาน	269	46.90

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยเรียงลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรมีการชี้แจงสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจคณะกรรมการ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว บอร์ดประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 80.30) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทาง

การเงินให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เช่น ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุม ดอกเบี้ยเงินกู้ (ร้อยละ 80.00) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดให้มีการตรวจสอบ เอกสาร หลักฐานการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน ปีละ 1 ครั้ง จากบุคคลภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้ง ร่วมกับตัวแทนสมาชิกกลุ่ม (ร้อยละ 79.60) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ในเรื่องการนำเงินสัจจะสะสมของสมาชิกกลุ่มฯ เข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ไว้ในระเบียบของกลุ่ม และให้ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติทุกครั้ง หลังจากสมาชิกส่งเงินสัจจะครบถ้วนแล้ว (ร้อยละ 74.90) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำผลการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบทางการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน เพื่อรายงานให้สมาชิกกลุ่มฯ ได้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มผ่านสื่อ ต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว แผ่นพับ (ร้อยละ 74.90) และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมี การจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรให้เพียงพอและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สำนักงาน (ร้อยละ 46.90) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด อุดรดิตต์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ข้อ	แนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์	ความถี่	ร้อยละ
1.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการพัฒนาทักษะการทำงานของ คณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐาน การเงิน การจัดทำบัญชี	488	85.00
2.	เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนควรมีการติดตาม และส่งเสริมการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่องทุกกิจกรรมทุกขั้นตอน	439	76.50
3.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วม ศึกษางานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบ ผลสำเร็จ	388	67.60
4.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรสนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการ ประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก และสนับสนุนด้าน เงินทุน หรือหาแหล่งทุนให้	382	66.60

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์	ความถี่	ร้อยละ
5.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแก่คณะกรรมการกลุ่มฯ เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ	317	55.20
6.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มฯ เช่น กศน. เกษตรอำเภอ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ	238	41.50

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตต์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยเรียงลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี (ร้อยละ 85.00) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนควรมีการติดตาม และส่งเสริมการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่อง ทุกกิจกรรมทุกขั้นตอน (ร้อยละ 76.50) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ (ร้อยละ 67.60) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรสนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก และสนับสนุนด้านเงินทุน หรือหาแหล่งทุนให้ (ร้อยละ 66.60) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแก่คณะกรรมการกลุ่มฯ เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ (ร้อยละ 55.20) และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มฯ เช่น กศน. เกษตรอำเภอ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ (ร้อยละ 41.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 แสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ข้อ	แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรนำผลกำไรของกลุ่มฯ มาจัดสรรเป็น ส่วนๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดสรรผลกำไร โดยยึดหลักคุณธรรม	509	88.70
2.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรกำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการแก่ สมาชิกกลุ่มฯ ไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ให้ชัดเจน ครอบคลุม และ ชี้แจงให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง	494	86.10
3.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก กลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์	448	78.00
4.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการรายงานผลการจัดสวัสดิการแก่ สมาชิกกลุ่มฯ และผู้มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ ได้รับทราบโดยทั่วถึงปีละ 1 ครั้ง	374	65.20
5.	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดสวัสดิการให้สมาชิกในชุมชน ที่มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และครัวเรือน ยากจนอย่างทั่วถึง	342	59.60

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน โดยเรียงลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรนำผลกำไรของกลุ่มฯ มาจัดสรรเป็นส่วนๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดสรรผลกำไร โดยยึดหลักคุณธรรม (ร้อยละ 88.70) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควร กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มฯ ไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ให้ชัดเจน ครอบคลุม และชี้แจงให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 86.10) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรดำเนินการ จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์ (ร้อยละ 78.00) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการรายงานผลการจัดสวัสดิการ แก่สมาชิกกลุ่มฯ และผู้มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ ได้รับทราบโดยทั่วถึงปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 65.20) และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดสวัสดิการให้สมาชิกในชุมชนที่มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และครัวเรือนยากจนอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 59.60) ตามลำดับ

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยการศึกษาสัมภาษณ์

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ นักวิชาการพัฒนาชุมชน สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 5 คน คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 5 คน และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 5 คน สามารถสรุปประเด็นแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ดังนี้

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

จากข้อมูลปัญหาด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่รู้ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมถึงกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่กำหนดระเบียบกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษรหรือปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เผยแพร่ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน

ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ดำเนินการตามแนวทางที่สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามบริบทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร เช่น โครงสร้างคณะกรรมการไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการครบทั้ง 4 คณะตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด แต่ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในแต่ละพื้นที่
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด ควรปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการกลุ่มฯ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยการเปิดโอกาสให้กรรมการทุกคนเลือกดำรงตำแหน่งได้ตามความถนัดหรือความสามารถของตนเอง
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรกำหนดกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่มาจากมติและได้รับการยอมรับจากสมาชิก ซึ่งต้องมีความละเอียดรอบคอบ มีความยืดหยุ่น ทันเหตุการณ์ และเป็นปัจจุบัน สมาชิกทุกคนสามารถปฏิบัติได้

4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนธุรกิจไปใช้และจัดทำให้เป็นแผนประจำปี หรือเป็นแผนระยะยาว 3-5 ปี โดยแผนนั้นจะต้องเกิดจากความร่วมมือและการแสดงความคิดเห็นจากสมาชิก อีกทั้งสมาชิกร่วมมือกันปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนฯ ที่กำหนดไว้

5. ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ปืมน้ำมัน ฯลฯ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจว่า “...กรอบระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดไว้ บางข้อไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ เช่น เงินสัจจะสะสมรายเดือนไม่สามารถถอนออกมาได้ ถ้าจะถอนเงินสัจจะก็ต่อเมื่อลาออกเท่านั้น ทำให้การระดมเงินสัจจะ ยอดเงินสัจจะรวมไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากสมาชิกบางส่วนคิดว่าถอนเงินไม่ได้ไม่อยากฝากเยอะเพื่อความจำเป็นจะใช้เงินก็ไม่สามารถถอนได้ ถ้าระเบียบกำหนดให้สามารถถอนเงินได้เป็นบางส่วน อาจจะมีมาตรการในการถอนเงินเพื่อคงสภาพคล่องของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

1. กำหนดการเบิกถอน ต้องเป็นสมาชิกเกิน 3 ปี ถึงจะถอนเงินได้ และถอนได้ครึ่งหนึ่งของเงินที่ฝาก
2. กำหนดเพดาน ฝากเงินเกิน 100,000 บาท สามารถถอนเงินได้ครึ่งหนึ่ง
3. กรณีสมาชิกกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่สามารถถอนเงินสัจจะได้
4. กรณีสมาชิกขอถอนเงินสัจจะตามหลักเกณฑ์ที่กลุ่มฯ กำหนด สามารถถอนเงินสัจจะได้ปีละ 1 ครั้งและต้องแจ้งความจำนงแก่คณะกรรมการล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือนก่อนวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี เป็นต้น

ซึ่งถ้าสามารถยืดหยุ่นระเบียบได้จะทำให้สมาชิกมีการออมเงินมากขึ้น และทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมมากขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจการออมเงินของสมาชิกได้...”

และมีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านกล่าวว่า “ในการพัฒนาธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ปืมน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงงานผลิตน้ำดื่ม โรงสีชุมชน อื่นๆ ธุรกิจบางธุรกิจมีปัญหาในเรื่องของการเก็บภาษีเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการทำธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มมีเข้าใจที่คลาดเคลื่อนทำให้ไม่อยากดำเนินกิจกรรมหรือพัฒนาธุรกิจต่อยอดธุรกิจที่นอกเหนือจากกิจกรรมการให้กู้ยืม”

ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

จากข้อมูลปัญหาด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดผู้มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสาร หลักฐานทางการเงิน การบัญชี อีกทั้งจัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงิน ไม่ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด หรือไม่ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการตรวจสอบบัญชี หลักฐานทางการเงิน จากคณะกรรมการตรวจสอบภายนอก

ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ซึ่งส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้ดำเนินการตามแนวทางซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรดำเนินการตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้อยู่แล้วสามารถปฏิบัติได้จริง ทั้งในเรื่องการจัดทำบัญชี การรับจ่ายเงิน ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนได้ให้แนวทางไว้ชัดเจน
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรลดขั้นตอนในการดำเนินงานในเรื่องการจัดทำบัญชี เน้นเนื้อหาการลงบัญชีที่สำคัญ ไม่เน้นรูปแบบมากเกินไป ให้หลักการจัดทำบัญชีแบบง่ายๆ แต่เข้าใจได้
3. กรมการพัฒนาชุมชนควรเปิดโอกาสให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีโอกาสในการกำหนดระเบียบ โดยใช้มติที่ประชุมยึดแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก และพิจารณาตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ เน้นการกำหนดระเบียบที่สามารถปฏิบัติได้จริง โปร่งใส และตรวจสอบได้
4. แนวทางในการกำกับควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการกำกับ ควบคุม และประเมินผลใช้แนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด
5. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ต้องสร้างความเข้าใจ เข้าร่วมประชุมกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นประจำ คณะกรรมการต้องมีการประชุมทุกเดือน การจัดทำบัญชีต้องเป็นปัจจุบัน เมื่อเก็บเงินสัจจะรายเดือนต้องรับนำเงินเข้าฝากธนาคารทันที การกู้ยืมเงินต้องผ่านบัญชีธนาคารทุกครั้ง ไม่ควรกู้ยืมโดยไม่ผ่านธนาคาร
6. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ครบทุกกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการ หรือจัดให้คณะกรรมการ ไปศึกษาดูงานจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่อื่นที่ประสบผลสำเร็จ หรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้นแบบ ซึ่งจะสามารถใช้เป็นแนวทางและเป็นแบบอย่าง

7. เมื่อมีการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ไปเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์การจัดอบรม เช่น การอบรมการจัดทำบัญชี คณะกรรมการที่ควรได้รับการอบรมควรจะเป็นเหรียญก หรือผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชี ฉะนั้นคณะกรรมการต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และทักษะของคณะกรรมการเองด้วย

นอกจากนั้นยังมีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจว่า “แนวทางในการพัฒนาความรู้ และทักษะการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรแก่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการฯ ในเรื่องที่คณะกรรมการยังไม่เข้าใจ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบควรมีการจัดอบรมกลุ่มเล็กๆ ให้ครบทุกกลุ่มฯ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการ ข้อดีของการจัดอบรมกลุ่มเล็กๆ ทำให้สามารถดูแลผู้เข้ารับการอบรมได้ทั่วถึง วิทยากรผู้บรรยายต้องมีความรู้ความสามารถ บรรยายได้ชัดเจน ไม่เป็นวิชาการมาก”

และมีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านกล่าวว่า “กรณีคณะกรรมการได้รับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การอบรมการจัดทำบัญชี คณะกรรมการที่ควรได้รับการอบรมควรจะเป็นเหรียญก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชีเข้าร่วมอบรม ไม่ใช่คณะกรรมการคนไหนก็ได้ ซึ่งบางครั้งเหรียญกหรือผู้จัดทำบัญชีของกลุ่มฯ ไม่สามารถเข้าร่วมอบรมได้กลุ่มฯ ก็จะนำคณะกรรมการตำแหน่งอื่นๆ ไปอบรมแทน ทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ฉะนั้นคณะกรรมการต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และทักษะของคณะกรรมการเอง”

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

จากข้อมูลปัญหาด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี อีกทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ซึ่งส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้ดำเนินการตามแนวทางซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. การเข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน (มชช.) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ต้องกำหนดเป้าหมายในการบริหารกลุ่มฯ ให้ชัดเจนในแต่ละปี จัดทำแผนเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ กำหนดตัวชี้วัดในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน (มชช.) และ

ควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ถ้ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถทำได้จะทำให้การดำเนินงานของกลุ่มฯ เกิดประสิทธิภาพเป็นต้นแบบให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มอื่นๆ ได้

2. การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์สู่ความยั่งยืนนั้น ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชนให้ชัดเจนก่อนการจัดตั้งกลุ่มฯ ควรให้สมาชิกเกิดความต้องการที่จะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ใช่จัดตั้งเพราะมีเกรงใจเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มฯ

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจว่า “การพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์สู่ความยั่งยืนนั้น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องมีการปรับปรุงระเบียบให้มีความชัดเจนให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อผลิตนั้นๆ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนต้องติดตามสนับสนุนให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด”

ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

จากข้อมูลปัญหาด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุม รวมทั้งชี้แจงวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบไม่ทั่วถึง อีกทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่มไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่ม

ผู้ให้สัมภาษณ์จึงได้ร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้ดำเนินการตามแนวทางซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ แก่สมาชิกนั้น ต้องใช้มติของการประชุมสมาชิกในการกำหนดการจัดสรรผลกำไร เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดสรรผลกำไร ตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชนกำหนด และสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดสรรผลกำไร

2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรมีระเบียบการของกลุ่มที่ชัดเจนรัดกุม ครอบคลุมทุกด้านในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน โดยใช้มติที่ประชุมสมาชิก และการประชุมทุกครั้งคณะกรรมการต้องแจ้งระเบียบกลุ่มฯ ในเรื่องการจัดสวัสดิการให้สมาชิกกลุ่มฯ ทราบทุกครั้ง

อีกทั้งยังมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจว่า “การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิษฐ์แก่สมาชิก ระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องชัดเจน รัดกุม ครอบคลุมทุกด้านในการจัดสรรผลกำไร โดยใช้มติที่ประชุมสมาชิก และการประชุมทุกครั้งคณะกรรมการต้องแจ้งระเบียบกลุ่มฯ ในเรื่องการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่มฯ ทราบทุกครั้ง”

สรุป จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณทุกด้าน แต่มีบางด้านที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนวทางที่แตกต่างกัน เช่นด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอในเรื่องกรอบระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่กรรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดไว้ บางข้อไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ เช่น เงินสัจจะสะสมรายเดือนไม่สามารถถอนออกมาได้ ถ้าจะถอนเงินสัจจะก็ต้องเมื่อลาออกเท่านั้น ทำให้การระดมเงินสัจจะได้น้อยกว่าที่ควร เนื่องจากสมาชิกบางส่วนคิดว่าถอนเงินไม่ได้ไม่ยอมฝากเยอะเพื่อความจำเป็นจะใช้เงินก็ไม่สามารถถอนได้ ถ้าระเบียบกำหนดให้สามารถถอนเงินได้เป็นบางส่วน อาจจะมีมาตรการในการถอนเงินเพื่อคงสภาพคล่องของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เสนอให้มีการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการฯ ในเรื่องการจัดทำบัญชีการรับจ่ายเงิน เน้นเนื้อหาการลงบัญชีที่สำคัญใช้หลักการจัดทำบัญชีแบบง่ายๆ แต่เข้าใจได้ และด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอให้กำหนดเป้าหมายในการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ชัดเจนในแต่ละปี จัดทำแผนเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การกำหนดตัวชี้วัดในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน(มชช.) และควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ถ้ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถทำได้จะทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเกิดประสิทธิภาพเป็นต้นแบบให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มอื่นๆ ได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 574 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อยืนยันแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 15 ท่าน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

ชนิดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างจากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน

ชนิดที่ 2 แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ครอบคลุมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้ง 4 ด้าน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ

ดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 15 คน โดยใช้ข้อคำถามที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณมากำหนดเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมมีสภาพการพัฒนายู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่สภาพการพัฒนายู่ระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 ข้อ 8 และข้อ 9 มีระดับสภาพการพัฒนายู่ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 2 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาจากการเลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการฯ ($\bar{X} = 3.85$) ข้อ 7 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดมาตรการในการส่งเงินสัจจะสะสม การส่งคืนเงินกู้ ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.85$) และข้อ 3 มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

1.2 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการพัฒนายู่ระดับมาก และปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 13 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำกับดูแลในเรื่องการนำเงินออม (สัจจะสะสม) ของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ตามระเบียบของกลุ่มฯ ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ข้อ 12 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงินตามระเบียบที่กำหนด และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.66$) และข้อ 11 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนด

ระเบียบในการบริหารจัดการการเงินทุนและทรัพยากรให้สอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

1.3 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพการพัฒนาระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 19 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการพัฒนาคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เช่น อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานกับกลุ่มองค์กร กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.31$) รองลงมาข้อ 22 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก และให้การสนับสนุนด้านเงินทุน ($\bar{X} = 3.31$) และข้อ 20 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.17$) ตามลำดับ

1.4 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่สภาพการพัฒนาระดับมาก ยกเว้นข้อ 28, 29 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 25 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิกกลุ่มฯ โดยยึดหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาข้อ 23 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่มฯ ($\bar{X} = 3.71$) และข้อ 27 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนดอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหามีสถานะอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแบ่งออกเป็น 4 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 1 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 1 สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่รู้ระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ($\bar{X} = 2.61$) รองลงมาข้อ 7 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่กำหนดระเบียบกลุ่มฯ เป็น ลายลักษณ์อักษรหรือปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.49$) และข้อ 8 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เผยแพร่ระเบียบกลุ่มฯ

ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่นบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ

2.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ 13, 14, 16 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 12 กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ขาดผู้มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน การบัญชี ($\bar{X} = 2.70$) รองลงมา ข้อ 14 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด หรือไม่ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.61$) และข้อ 16 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงิน จากคณะกรรมการตรวจสอบภายนอก ($\bar{X} = 2.59$) ตามลำดับ

2.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 24, 25, 26 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 20 กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำ เอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี ($\bar{X} = 2.69$) รองลงมาข้อ 21 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิด โอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบ ผลสำเร็จ ($\bar{X} = 2.61$) และข้อ 22 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการฝึกอบรมและ ศึกษาดูงาน กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 2.60$) ตามลำดับ

2.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน พบว่า ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาในการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 30 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ใน ระเบียบของกลุ่มฯ ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม ($\bar{X} = 2.41$) รองลงมาข้อ 28 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ชี้แจงวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบไม่ทั่วถึง ($\bar{X} = 2.34$) และข้อ 27 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่ม ($\bar{X} = 2.29$) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก (ร้อยละ 78.40) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและสอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 70.90) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมหอกระจายข่าว จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ การแจ้งข่าวสารให้เป็นปัจจุบัน (ร้อยละ 69.20) ตามลำดับ

3.2 แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ควรมีการชี้แจงสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจคณะกรรมการ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว บอร์ดประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 80.30) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เช่น ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุมดอกเบี้ยเงินกู้ (ร้อยละ 80.00) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน ปีละ 1 ครั้ง จากบุคคลภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกับตัวแทนสมาชิกกลุ่ม (ร้อยละ 79.60) ตามลำดับ

3.3 แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ควรมีการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี (ร้อยละ 85.00) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนควรมีการติดตาม และส่งเสริมการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่องทุกกิจกรรมทุกขั้นตอน (ร้อยละ 76.50) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรเปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ (ร้อยละ 67.60) ตามลำดับ

3.4 แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ควรนำผลกำไรของกลุ่มฯ มาจัดสรรเป็นส่วนๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดสรรผลกำไรโดยยึดหลักคุณธรรม (ร้อยละ 88.70) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มฯ ไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ให้ชัดเจน ครอบคลุม และชี้แจงให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 86.10) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการดำเนินการจัด

สวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์ (ร้อยละ 78.00) ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานี โดยการสัมภาษณ์ พบว่า

4.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามบริบทของกลุ่มออมทรัพย์ ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการกลุ่มฯ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน อีกทั้งการกำหนดกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับจะต้องมาจากมติและได้รับการยอมรับจากสมาชิก ซึ่งต้องมีความละเอียดรอบคอบ มีความยืดหยุ่น สมาชิกทุกคนสามารถปฏิบัติได้ และควรปรับเปลี่ยนให้เป็นปัจจุบันทุกปี ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนธุรกิจไปใช้และจัดทำให้เป็นแผนประจำปี หรือเป็นแผนระยะยาว 3-5 ปี โดยแผนนั้นจะต้องเกิดจากความร่วมมือและการแสดงความคิดเห็นจากสมาชิก ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด บัณฑิตน้ำมัน ฯลฯ ควรดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละพื้นที่

4.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ควรดำเนินการตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ทั้งในเรื่องการจัดทำบัญชี การรับจ่ายเงิน ควรลดขั้นตอนการจัดทำบัญชี เน้นเนื้อหาการลงบัญชีที่สำคัญ ไม่เน้นรูปแบบมากเกินไป และกรมการพัฒนาชุมชนควรเปิดโอกาสให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีโอกาสในการกำหนดระเบียบ โดยใช้มติที่ประชุมยึดแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก พิจารณาตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ เน้นการกำหนดระเบียบที่สามารถปฏิบัติได้จริง โปร่งใส และตรวจสอบได้ ในการกำกับควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรใช้หลักธรรมาภิบาล รวมทั้งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องสร้างความเข้าใจ เข้าร่วมประชุมกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นประจำ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ครบทุกกลุ่ม และควรให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ไปเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์การจัดอบรม

4.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานีเข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน (มชช.) ต้องกำหนดเป้าหมายในการบริหารกลุ่มฯ ให้ชัดเจนในแต่ละปี จัดทำแผนเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ กำหนดตัวชี้วัดในการเข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน (มชช.) และควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวทางกรมการพัฒนาชุมชนให้ชัดเจนก่อนการจัดตั้งกลุ่มฯ ควรให้สมาชิก

เกิดความต้องการที่จะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ใช่จัดตั้งเพราะมีความเกรงใจเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มฯ

4.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน การจัดสรรผลกำไรต้องใช้มติของการประชุมสมาชิก สมาชิกควรมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดสรรผลกำไร ตามแนวทางการพัฒนาชุมชนกำหนด และสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดสรรผลกำไร และควรมีระเบียบการของกลุ่มที่ชัดเจน รัดกุม ครอบคลุมทุกด้านในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน โดยใช้มติที่ประชุมสมาชิก และการประชุมทุกครั้ง คณะกรรมการต้องแจ้งระเบียบกลุ่มฯ ในเรื่องการจัดสวัสดิการให้สมาชิกกลุ่มฯ ทราบทุกครั้ง

อภิปรายผล

1. สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมมีสภาพการพัฒนาอยู่ 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1.1 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาจากการเลือกตั้ง และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม มีมาตรการจริงจังในการส่งเงินสัจจะสะสม การส่งคืนเงินกู้ไว้ในระเบียบกลุ่ม และดำเนินการตามมาตรการที่ตั้งไว้อย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในนัยทางการเมืองในมิติของการส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2552, น. 198-199) ซึ่งในด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ บ่งชี้ได้ว่าการจัดการโดยยึดหลักการส่งเสริมพลังของประชาชน ซึ่งก็คือสมาชิกให้ใช้สิทธิของตนในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มฯ และการกำหนดมาตรการในการบริหารกลุ่มฯ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป็นหลัก ตลอดจนในกระบวนการทำงานยังคำนึงถึงการปรึกษาหารือ (Public Consultation) อีกด้วย จึงส่งผลให้การกำหนดโครงสร้างและกระบวนการทำงานของกลุ่มฯ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธาดา กิจชัย (2539, น. 149-151) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย ตำบลกู่ทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย มีการดำเนินงานสอดคล้องไปตามหลักการและแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้ ยึดหลักการรวมคนทุกระดับที่มีหลักการและอุดมการณ์เดียวกัน คือ การระดมเงินออมเพื่อให้การช่วยเหลือและ/หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกกลุ่มฯ ในด้านการประกอบ

อาชีพและสวัสดิการของครอบครัว โดยการใช้เงินพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาเศรษฐกิจ ยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสมาชิก โดยใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน

1.2 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุน และทรัพยากร มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี แก่ผู้รับผิดชอบและมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงินให้สมาชิกทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มฯ ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและทรัพยากร (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 62) ในด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน โดยการประสานจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการจัดทำเอกสาร หลักฐานการเงินให้ถูกต้อง และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และมีการกำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการเงินตามวาระที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและควรดำเนินงานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของไพเราะ ภัทรธรรมกุล (2550, น. 43) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในรอบ 30 ปีของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : ศึกษากรณีจังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยที่สำคัญด้านการบริหารเงินทุนในเรื่องการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน ได้แก่ ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุมดอกเบี้ยเงินกู้ สรุปการรับจ่ายเงินประจำวัน/เดือน ควรให้คณะกรรมการได้อบรมทบทวนการจัดทำเอกสารทางการเงินต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ควรทำเอกสารครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ต้องให้การแนะนำปรึกษาแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.3 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิด ในการดำเนินกิจกรรม ไม่ทั่วถึง และการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการให้มีประสิทธิภาพยังขาดงบประมาณสนับสนุน จึงทำให้การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ไม่อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 68) ด้านการพัฒนาความรู้ ศักยภาพแก่สมาชิก และการเข้ารับการอบรม สัมมนา ดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทุน ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จ สามารถนำแนวทางของกลุ่มฯ เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ

การผลิตจังหวัดอุดรดิษฐ์ที่เหมาะสมต่อไป และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ วณิดา มัชฌิมาลัย (2552, น. 80 - 81) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านศรีเชียงใหม่ ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าปัจจัยที่สำคัญคือ การเพิ่มพูนความรู้/ศึกษาดูงานกลุ่มออมทรัพย์ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม และ ส่งเสริมสนับสนุนด้านอาชีพให้แก่สมาชิกโดยการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ หรือให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อลงทุน ประกอบอาชีพ

1.4 สภาพการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิษฐ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยึดหลักคุณธรรมในการจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิก ดำเนินการตามเกณฑ์และระเบียบที่กำหนดอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิกที่เป็นทั้งการจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิก และการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกพึงพอใจ (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 70 – 71) และยังคงคล้องกับงานวิจัยของธาดา กิจชัย (2539, น. 149-151) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย ตำบลภูทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย มีการดำเนินงานสอดคล้องไปตามหลักการและแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้ ยึดหลักการรวมคนทุกระดับที่มีหลักการและอุดมการณ์เดียวกัน ยึดหลักความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสมาชิก โดยใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมยศ กาศี (2543, น. 78) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านซาทองหลวง หมู่ที่ 2 ตำบลซาทอง อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากการที่สมาชิกมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์เสียสละ ได้แก่ การส่งเงินสัจจะอย่างสม่ำเสมอ การส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด การช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม และการปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่มอย่างเคร่งครัด

2. จากผลการศึกษาปัญหาในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิษฐ์ มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายให้เกิดความชัดเจนดังนี้

2.1 ปัญหาในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิษฐ์ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย อย่างไรก็ตามด้านนี้ยังมีประเด็นที่ยังมีปัญหามากคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่รู้ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมทั้งทางกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่กำหนดระเบียบกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษรหรือปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน และไม่เผยแพร่ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ จึงถือว่าไม่สอดคล้องกับกระบวนการกลุ่มใน

งานพัฒนาชุมชนที่ต้องมีส่วนประกอบหลายประการ (พิเชษฐ์ มนูญวงศ์, อ้างอิงใน บังอร สิงห์ลอ, 2551, น. 12) โดยเฉพาะในส่วนของระเบียบข้อบังคับหรือกติกา ระเบียบที่ดีจะต้องประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้ 1. ต้องมาจากมติของสมาชิกหรือสมาชิกยอมรับ 2. ต้องละเอียดรอบคอบ 3. ต้องยืดหยุ่น 4. ต้องให้สมาชิกปฏิบัติได้ 5. ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร บุญเพิ่มพูล (2554, น. 78) ได้ทำการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านดงเจริญชัยที่สมาชิกมีการออมทรัพย์เป็นรายเดือนรายปี อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 3 แห่งได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์สังจะ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยทำการศึกษาดังโครงสร้างและ การดำเนินงานและวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 แห่ง พบว่า สมาชิกขององค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 แห่งที่ไม่รู้ระเบียบข้อบังคับและการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มอยู่เป็นจำนวนมาก การทำบัญชีไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีขององค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 เนื่องจากทรัพยากรของแต่ละกลุ่มไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี และบุคลากรในกลุ่มยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดการอยู่มาก

2.2 ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่ยังมีปัญหามากคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดผู้มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน การบัญชี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ไม่มีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้ในเรื่องการจัดทำเงินการบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างจริงจัง ปัญหาการบริหารจัดการเงินและทรัพยากร มีความยากในการจัดทำ จึงจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ และฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านความมีวินัยทางการเงินการบริหารเงินทุนและทรัพยากร (สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2552, น. 62) ในเรื่องของการจัดทำบัญชีเงินสด รับ-จ่าย งบกำไร-ขาดทุน และงบดุล เช่น กลุ่มจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย งบกำไร-ขาดทุน และงบดุลแก่ผู้รับผิดชอบของกลุ่ม หรือจัดส่งผู้รับผิดชอบไปเข้าร่วมการฝึกอบรมที่องค์กรอื่นจัด กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีงบดุล งบกำไร-ขาดทุน ให้ถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอตามหลักบัญชีสากล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย สุขวณิช (2555, น. 67) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ที่นำเสนอผลการวิจัยโดยพิจารณาปัจจัยสำคัญที่ค้นพบเป็นอันดับแรก และนำมาสร้างรูปแบบบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 4 ประการ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านเวลาของคณะกรรมการ ข้อจำกัดด้านความรู้ด้านการศึกษาของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และขาดการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้

2.3 ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่มีบางประเด็นที่ยังเป็นปัญหาคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี ทั้งนี้เป็นเพราะคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ยังมีข้อจำกัดด้านการศึกษา โดยมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับประถม ร้อยละ 35.00 และร้อยละ 34.70 ตามลำดับ จึงส่งผลต่อความสามารถในการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และยังไม่ให้ความสำคัญต่อการอบรมการจัดทำบัญชี เช่นคณะกรรมการที่ควรได้รับการอบรมควรจะเป็นเหรียญกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีเข้าร่วมอบรม แต่สภาพความเป็นจริงผู้ที่เข้ารับการอบรมไม่ตรงตามงานทำให้ขาดทักษะในการทำงาน ประกอบกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณในการสนับสนุนการฝึกอบรมให้แก่คณะกรรมการฯ ทำให้การอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการฯ ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ลีโอนาร์ด เนคเลอร์, อ้างอิงใน เพ็ญพรรณ ชูติวิสุทธิ, 2549, น. 162-163) ที่เน้นกิจกรรมสำคัญคือ 1. การฝึกอบรม (Training) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นการทำงานปัจจุบัน 2. การศึกษา (Education) เป็นการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นการทำงานในอนาคต 3. การพัฒนา (Development) เป็นการเรียนรู้ที่มีได้มุ่งเน้นการทำงาน แต่มุ่งถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ไปในทางที่ดีขึ้น และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา มัชฌิมาลัย (2552, น. 83) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านศรีเชียงใหม่ ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัญหาสำคัญการบริหารจัดการกลุ่ม คือ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามที่ได้รับการแต่งตั้ง และขาดประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ไว้ใจใจในการบริหารจัดการของคณะกรรมการจึงไม่มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่ม และกลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่มีแผนธุรกิจ แผนการบริหารจัดการเงินทุน จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การบริหารจัดการของกลุ่มไม่เข้มแข็ง

2.4 ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ประเด็นที่ยังมีปัญหามากคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ

การผลิต กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม อีกทั้งการชี้แจงวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบยังไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร จึงย่อมจะส่งผลต่อปัญหาการกำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตามระเบียบที่กำหนด ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านผลประโยชน์ของสมาชิกและชุมชน (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 70-71) ที่ระบุว่า กลุ่มมีการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของกลุ่ม และกลุ่มสามารถจัดสวัสดิการให้ทั้งสมาชิกกลุ่ม สมาชิกในชุมชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และครัวเรือนยากจนอย่างทั่วถึง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุคนธ์ ชูทิพย์ (2547, น. 146-148) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์ มีปัญหาหรืออุปสรรค และความต้องการการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์ อ่างทองไปสู่การบริหารจัดการที่ดีที่สำคัญ คือ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการร่างและปรับปรุง ระเบียบข้อตกลง ไม่ค่อยเข้าร่วมประชุมและร่วมในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ขาดการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันด้านอาชีพ การบริหารจัดการไม่มีการยกย่องชมเชยสมาชิกที่ประสบผลสำเร็จ ไม่จัดสวัสดิการแก่สมาชิกและผู้ด้อยโอกาส ไม่ชี้แจงสถานะทางการเงินและประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงาน การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง ไปสู่การบริหารจัดการที่ดี คือ ปรับปรุงระเบียบให้ชัดเจนและปฏิบัติได้จริง ประชุมชี้แจงสมาชิกยกย่องสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในการนำเงินกู้ไปประกอบอาชีพ จัดสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาส และสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์

จากการศึกษาปัญหาในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน พบว่าด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร เป็นปัญหาในการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์มากที่สุด

3. จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทีมออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งจะอภิปรายผลในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน แนวทางที่เสนอแนะคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหากคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคนย่อมทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง หากคัดเลือกคณะกรรมการไม่เหมาะสม และไม่มี ความถนัดกับการทำงานในตำแหน่งย่อมเกิดผลเสียแก่กลุ่มออมทรัพย์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานบุคคลที่เน้น “การเลือกคนให้เหมาะกับงาน (Put the right man on the right job)” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาชัย สุขวณิช (2555, น. 67) ได้ศึกษา การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มีการจัด โครงสร้างหน่วยงานตามลักษณะของการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ การรวมอำนาจอยู่ที่ประธานบริหาร การกำหนดกำลังคน พบว่า สมาชิกในปัจจุบันได้ จำแนกเป็นสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญ โดยรับสมัครสมาชิกเฉพาะวันประชุมใหญ่ประจำปีในการสรรหาคณะกรรมการบริหาร การวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบาย การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งตามลักษณะงานที่ต้องรับผิดชอบเป็น 2 ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายกิจกรรมสวัสดิการ การบริหารงานบุคคล โดยใช้วิธีการเลือกตั้งสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆ เข้ามาร่วมงาน ซึ่งเน้นหลักการประชาธิปไตย และการอำนวยความสะดวก มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้สมาชิกได้รับทราบ และในระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้กำหนดกฎ กติกา เอาไว้ให้สมาชิกคณะกรรมการได้ปฏิบัติ

3.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร แนวทางที่เสนอแนะคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการชี้แจงสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจ คณะกรรมการ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว บอร์ดประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะว่าการปฏิบัติงานรับผิดชอบด้านการเงินค่อนข้างมีความเสี่ยง ถ้าหากเป็นเงินก้อนใหญ่ มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายก็จะกระจายความเสี่ยงโดยแบ่งประโยชน์กัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลประการหนึ่งคือ หลักการเปิดเผย/โปร่งใส (สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน, 2552, น. 64-65) ในการปฏิบัติงานต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา มีการรายงานสถานะทางการเงินกลุ่มมีการจัดทำผลการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบเพื่อรายงานถึงฐานะทางการเงินของ

กลุ่มทุกครั้ง รวมทั้งการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว สถานีวิทยุชุมชน ให้สมาชิกกลุ่มได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ และยังคงคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ นนท์ตา (2553, น. 61) ได้ศึกษา เรื่องความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อแนวทาง การพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อแนวทาง การพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอเมืองอุบลราชธานี พบว่าสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นแนวทางการพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคณะกรรมการด้านความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อให้คณะกรรมการได้ตระหนักและมีจิตสำนึกในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สมาชิกมีการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมให้สมาชิกมีความสามัคคีมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินชีวิตในชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม/ชุมชน

3.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร แนวทางที่เสนอแนะคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรม การจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี ทั้งนี้เพราะทักษะเป็นความสามารถเฉพาะที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าไม่มีทักษะการทำงานก็ยากที่จะทำให้ผลงานออกมาดีและตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2552, น. 67-68) โดยจัดให้มีการฝึกอบรมการจัดทำแผนธุรกิจ มีการกำหนดแนวทางการพัฒนา คณะกรรมการ และยังคงคล้องกับงานวิจัยของมาลีรัตน์ สุคติ (2543, น. 95-96) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้แก่ สภาพภูมิหลัง ความมีมนุษยสัมพันธ์ การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ความร่วมมือสนับสนุนจากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และการได้รับการฝึกอบรม

3.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน แนวทางที่เสนอแนะคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรนำผลกำไรของกลุ่มฯ มาจัดสรรเป็นส่วนๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดสรรผลกำไรโดยยึดหลักคุณธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการบางคนมีพฤติกรรมไม่โปร่งใส ไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม รวมทั้งในการกำหนดกฎเกณฑ์ของกลุ่มไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม ซึ่งหลักธรรมมาภิบาลคือ หลักการมีคุณธรรม/จริยธรรม และหลักการเปิดเผย/โปร่งใส ได้กล่าวไว้ใน

การปฏิบัติงานต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม
 คุณธรรม และตรงไปตรงมา โปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธาดา กิจชัย (2539, น. 149-151)
 ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย ตำบลคู์ทอง
 อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเปี้ย
 มีการดำเนินงานสอดคล้องไปตามหลักการและแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้ยึดหลักการ
 รวมคนทุกระดับที่มีหลักการและอุดมการณ์เดียวกัน คือ การระดมเงินออมเพื่อการช่วยเหลือ
 และ/หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกกลุ่ม ในด้านการประกอบอาชีพและสวัสดิการ
 ของครอบครัว โดยการใช้เงินพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาเศรษฐกิจ ยึดหลักความเท่าเทียม
 และความเสมอภาคของสมาชิก โดยใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน รับสมัครเป็นสมาชิก
 ด้วยความสมัครใจ เก็บออมเงินตั้งจะตามความสามารถ เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มเพื่อเข้า
 ไปบริหารงานแทนตนเอง ร่วมพิจารณาว่างระเบียบข้อบังคับกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ
 ร่วมกัน และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 ไม่รู้ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมทั้งทางกลุ่มออมทรัพย์ไม่กำหนด
 ระเบียบกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษรหรือปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน และไม่เผยแพร่ระเบียบ
 กลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ ดังนั้นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ควรมี
 การเผยแพร่ระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว
 บอร์ดประชาสัมพันธ์ หน้าที่ทำการกลุ่มฯ ทุกครั้งที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบของ
 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรมีการชี้แจงให้สมาชิกทราบ

1.2 ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัด
 อุดรดิตถ์ขาดผู้มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินและบัญชี ดังนั้นกลุ่มออมทรัพย์ฯ
 ควรดำเนินการตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ทั้งในเรื่องการจัดทำบัญชี การรับ
 จ่ายเงิน ควรลดขั้นตอนการจัดทำบัญชี เน้นเนื้อหาการลงบัญชีที่สำคัญ ควรจัดการอบรมความรู้ใน
 เรื่องการเงินและบัญชี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รวมทั้งกรมการพัฒนาชุมชนควรเปิดโอกาสให้
 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีโอกาสในการกำหนดระเบียบ โดยใช้มติที่ประชุมยึดแนวทางของ
 กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก พิจารณาตามความเหมาะสมแต่ละพื้นที่ เน้นการกำหนดระเบียบที่

สามารถปฏิบัติได้จริง โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งการกำกับควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรใช้หลักธรรมาภิบาล

1.3 ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง ควรทำอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี เปิดโอกาสให้ไปร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ จากนั้นติดตามผลหลังการฝึกอบรม และหลังการศึกษาดูงาน

1.4 ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม ดังนั้นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ควรกำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการ ให้แก่สมาชิกฯ ให้มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง ตลอดจนสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนกำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์ การประกันชีวิต ฯลฯ และสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยยึดหลักคุณธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระหว่างจังหวัดอุดรดิตถ์กับจังหวัดอื่นในเขตภาคเหนือตอนล่างที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและแนวคิดในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเป็นต้นแบบแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน, สำนักพัฒนาทุนและองค์กรเงินชุมชน. (2552). *คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. กรุงเทพฯ : ลีโอบเลนเซ็ท.
- _____. (2553). *องค์ความรู้: การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่)*. นนทบุรี : สำนักพัฒนาทุนและองค์กรเงินชุมชนกรมการพัฒนาชุมชน.
- _____. (2555). *แนวทางการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. นนทบุรี : สำนักพัฒนาทุนและองค์กรเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- _____. (2522). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม หลักสูตร “การบริหารจัดการ” กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. กรุงเทพฯ : ธนาคารออมสิน.
- กรวิภา เทศырต์น์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ ความสามารถของคณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกกับศักยภาพของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กิตติภณ กิตยานุรักษ์. (2552). *การบริหารการพัฒนา*. อุดรดิตถ์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์.
- จินตนา สุขจันน์. (2549). *การศึกษาและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2556). *การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม*, ค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2556, จาก http://www.edupol.org/pknow/Course/C2/document/10/10_8.pdf
- จิระ หงส์ดารมภ์. (2535). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 1-6*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ชนาชัย สุขวณิช. (2555). *การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธาดา กิจชัย. (2539). *การดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามเตี้ย ตำบลคู່ทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรวัลย์ ศิลารัตน์. (2549). *การจัดการความรู้ชุมชน*. จันทบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นันทิยา หุตานุกวัตร และณรงค์ หุตานุกวัตร. (2549). *การพัฒนาองค์กรชุมชน*. กรุงเทพฯ : ชรรคมลกาพิมพ์.
- บังอร สิงห์ล่อ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยห้าง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหลุม อำเภอนาทม จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปกรณ์ ปรียากร. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา*. ม.ป.ท.
- ปัญญาดา ชัยสนิท. (2552). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. อุดรดิตต์ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2548). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : อูษาการพิมพ์.
- _____. (2552). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ริชแมกซ์ อินเทอร์เน็ต.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชญ์ สมพอง. (2529). *สังคมวิทยาว่าด้วยการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2550). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- เพ็ญพรรณ ชูติวิสุทธ์. (2549). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : จุฑทอง.
- ไพเราะ ภัทรธรรมกุล. (2550). *การศึกษาผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในรอบ 30 ปี ของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : ศึกษากรณีจังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- มาลีรัตน์ สุกโต. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2550). *หลักการวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- รัตนาวดี นาคมูล. (2554). *การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรธานี*. ม.ป.ท.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วนิดา มั่นวิมาลย์. (2552). *การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านศรีเชียงใหม่ ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วสุธร ต้นวิวัฒนกุล. (2548). *สุขภาพอนามัยชุมชน และกระบวนการพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี : คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549). *การพัฒนาเมืองและชนบทประยุกต์*. กรุงเทพฯ : พอร์เพช.
- วิณา เทียงธรรม และคณะ. (2554). *การพัฒนาศักยภาพชุมชน:แนวคิด และการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ : แคนเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ศศิธร บุญเพิ่มพูล. (2554). *การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านดงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร เชาวลิต. (2553). *เอกสารประกอบการสอน วิชาองค์การและการจัดการ (PS 708)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิริวรรณ นนทดา. (2553). *ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อแนวทางการพัฒนางานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาอำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (ม.ป.ป.), ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2558, จาก <http://เศรษฐกิจพอเพียง.net/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%9E%E0%B8%AD%E0%B9%80%E0%B8%9E%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%87.html>
- สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.

สมยศ กาสี. (2543). การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จ.

กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. ม.ป.ท.

สิน พันธุ์พินิจ. (2553). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.

สุคนธ์ ชูทิพย์. (2547). การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทอง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุพัตรา จันตะจันทร์. (2551). ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนเปา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุมิตร สุวรรณ. (2554). รัฐกับแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา. นครปฐม : ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยศาสตร์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

สุวิมล ศิริกานันท์. (2540). ระเบียบวิจัยทางสังคม แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสนาะ ดิยาวี. (2543). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารีรัตน์ ชงชัย. (2556). สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11,

ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2556, จาก <http://aeii3z.blogspot.com/2012/01/1-11.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบประเมิน

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามคุณภาพแบบประเมิน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภณ กิตติยานุรักษ์ อดีตอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยา คำทิพย์ อดีตอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชา
การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชัชฎุมิ สีชมภู ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ประจำวิทยาเขตแพร่
4. นางสาวนิตยาพรรณ เลื่อนลอย หัวหน้ากลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์
5. นายจักรพงษ์ เทียมเพ็ง พัฒนาการอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ๖๐๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ คำทิพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓ แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ (ตาราง IOC)	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ๖๐๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภณ กิตยานุรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ (ตาราง IOC)	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ๖๐๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓ แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ (ตาราง IOC)	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ๖๐๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวนิตยารรณ เลื่อนลอย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓ แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ (ตาราง IOC)	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ๖๐๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายจักรพงษ์ เทียมเพ็ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
๓ แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ (ตาราง IOC)	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๕๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๕๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ว๐๑๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๓๐ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ดี นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็น ข้อมูลการวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๕๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๕๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ดี ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐ / ๖๐๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๓๐ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอสัมภาษณ์

เรียน

ด้วย นางอำมาลา ศักดิ์ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์สมพิศ สุขแสน เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้ นางอำมาลา ศักดิ์ เข้าดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานงานนัดหมายตาม วันเวลาที่ท่านสะดวกต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิสมัย หาญสมบัติ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอำมาลา ศักดิ์ ๐-๘๑๕๖-๗๖๒๙-๒

ภาคผนวก ค
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา ปัญหาการพัฒนา แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน 2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร 3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร 4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลและสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 3 ปัญหาในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

3. ข้อมูลที่ได้รับจากท่านมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะถือเป็นความลับ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใดทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วยความตั้งใจจริง

(นางอำมาลา ศักดิ์)

นักศึกษาริญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลและสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน หรือ เติมข้อความให้สมบูรณ์

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

- 1) 18 - 25 ปี 2) 26 - 30 ปี 3) 31 - 35 ปี
 4) 36 - 40 ปี 5) 41 - 45 ปี 6) 46 - 50 ปี
 7) 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 4) ปวส./อนุปริญญา 5)ปริญญาตรี 6) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- 1) เกษตรกรรม 2) ค้าขาย/ธุรกิจอิสระ 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 4) รับจ้างทั่วไป 5) พนักงานร้านค้า/พนักงานบริษัท 6) ไม่มีอาชีพ

5. รายได้ต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000 - 20,000 บาท
 20,001 - 30,000 บาท 30,001 บาทขึ้นไป

6. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

- 1) คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 2) สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
 3) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

7. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง/เป็นสมาชิก

- 1) น้อยกว่า 2 ปี 2) 2 - 5 ปี 3) 6 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน 2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร 3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร 4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และเป็นจริงมากที่สุด เพียง 1 ช่องเท่านั้น โดยมีเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	สภาพการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการประกาศรับสมัครให้สมาชิกเข้ามาเป็นคณะกรรมการ โดยผ่านสื่อหลายช่องทาง เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าทำการกลุ่มฯ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว					
2	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาจากการเลือกตั้ง โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการฯ					
3	มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสม สมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน					
4	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษร					
5	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน และรายงานผลให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน					

ข้อ	รายการ	สภาพการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
6	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯ ผ่านหลายช่องทาง เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำกรกลุ่มฯ หอกระจายข่าว สมาชิกบอกต่อสมาชิก					
7	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดมาตรการในการส่งเงินสัจจะสะสม การส่งคืนเงินกู้ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจัง					
8	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรงตามเวลา					
9	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการเผยแพร่ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านหลายช่องทาง เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำกรกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน					
10	คณะกรรมการกลุ่มฯ เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมทุกครั้งที่มีการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจโดยผ่านเวทีประชาคม					
11	ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดระเบียบในการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรให้สอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน					
12	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงินตามระเบียบที่กำหนด และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ					
13	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำกับดูแลในเรื่องการนำเงินออม (สัจจะสะสม) ของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ตามระเบียบของกลุ่มฯ					

ข้อ	รายการ	สภาพการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
14	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้มีการตรวจสอบบัญชี เอกสาร หลักฐานการเงิน จากคณะกรรมการตรวจสอบภายนอก					
15	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงินให้สมาชิกทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มฯ ทุก 3 เดือน					
16	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากร เช่น วัสดุ/อุปกรณ์สำนักงาน ให้เพียงพอและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ					
17	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการรายงานสถานะทางการเงินของกลุ่มให้สมาชิกทราบทุกครั้งที่ในการประชุม และมีการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน					
18	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี แก่ผู้รับผิดชอบ					
19	ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการพัฒนาคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เช่น อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานกับกลุ่มองค์กรกองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ					
20	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					

ข้อ	รายการ	สภาพการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
21	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิด ในการดำเนินกิจกรรม					
22	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก และให้การสนับสนุนด้านเงินทุน					
23	ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดให้มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่มฯ					
24	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการชี้แจงวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การประชุมสมาชิก หอกระจายข่าว เอกสารแผ่นพับ					
25	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรแก่สมาชิกกลุ่มฯ โดยยึดหลักคุณธรรม					
26	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มฯ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์					
27	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนดอย่างทั่วถึง					

ข้อ	รายการ	สภาพการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
28	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น การปรับปรุงไฟฟ้าส่องสว่างรยทาง การซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน ฯลฯ					
29	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสวัสดิการให้ประชาชนในชุมชนที่เดือดร้อน เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และครัวเรือนยากจน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน 2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร 3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร 4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และเป็นจริงมากที่สุด เพียง 1 ช่องเท่านั้น โดยมีเกณฑ์วัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์
ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ในระดับมาก

3 หมายถึง มีปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์
ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์
ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ปัญหาการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1	ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่รู้ระเบียบข้อบังคับ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต					
2	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก/คณะกรรมการกลุ่มฯ ไม่ทั่วถึง					
3	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ					
4	มีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความสามารถของคณะกรรมการแต่ละคน					

ข้อ	รายการ	ปัญหาการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
5	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มฯ เป็นลายลักษณ์อักษร					
6	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดประชุมคณะกรรมการ ไม่เป็นไปตามระเบียบกลุ่มฯ					
7	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่กำหนดระเบียบกลุ่มฯ เป็น ลายลักษณ์อักษรหรือปรับปรุงระเบียบให้เป็นปัจจุบัน					
8	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เผยแพร่ระเบียบกลุ่มฯ ให้สมาชิกทราบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้า ที่ทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน					
9	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรงตามเวลา					
10	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการประชาสัมพันธ์ มาตรการในการส่งเงินสัจจะสะสม การส่งคืนเงินกู้ให้สมาชิกทราบ อย่างทั่วถึง					
11	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิก ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจ					
12	ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดระเบียบในการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรไม่สอดคล้องกับ ระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน					
13	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดผู้มีความรู้ด้านการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน การบัญชี					

ข้อ	รายการ	ปัญหาการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
14	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดทำเอกสาร/หลักฐานการเงิน ไม่ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด หรือไม่ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน					
15	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เคร่งครัดในการกำกับดูแลเรื่องการเงินออม(สัจจะสะสม) ของกลุ่มเข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ					
16	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีการตรวจสอบบัญชีหลักฐานการเงิน จากคณะกรรมการตรวจสอบภายนอก					
17	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชี หลักฐานการเงิน ให้สมาชิกทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่ม					
18	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน เช่น วัสดุและอุปกรณ์สำนักงาน					
19	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการรายงานสถานะทางการเงินของกลุ่ม ในที่ประชุมสมาชิกไม่สม่ำเสมอ และไม่มีการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าที่ทำการกลุ่มฯ หอกระจายข่าว					
20	ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี					
21	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาคุณงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ					

ข้อ	รายการ	ปัญหาการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
22	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน กองทุนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ					
23	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการสนับสนุนเพื่อรองรับการขยายการเป็นเครือข่ายระหว่างสมาชิกระดับกลุ่มอาชีพ					
24	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการสนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริมตามความต้องการของสมาชิก					
25	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการกระตุ้นจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน อย่างต่อเนื่อง					
26	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มๆ เช่น กศน. เกษตรอำเภอ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ					
27	ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดสรรผลกำไรให้สมาชิกกลุ่ม ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกลุ่ม					
28	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ชี้แจงวิธีการจัดสรรกำไรให้สมาชิกทราบไม่ทั่วถึง					
29	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดสรรผลกำไรแก่สมาชิกโดยไม่ยึดหลักคุณธรรม					
30	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกไว้ในระเบียบของกลุ่มๆ ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุม					

ข้อ	รายการ	ปัญหาการพัฒนา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
31	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตามระเบียบที่กำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์ ฯลฯ					
32	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่ดำเนินการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนและ ประชาชนในชุมชนผู้เดือดร้อน ตามระเบียบที่กำหนด					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานี

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ในข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน โดยสามารถตอบคำถามได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความถนัดของคณะกรรมการแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก

2) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และสอดคล้องกับระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน

3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรและสอดคล้องกับระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน

4) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดมาตรการในการส่งเงินสัจจะรายเดือน การส่งคืนเงินกู้ ของสมาชิกไว้ในระเบียบกลุ่ม และกำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการส่งคืนเงินกู้แก่สมาชิก เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ส่งคืนเงินกู้ตรงตามเวลา

5) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การปรับปรุงซ่อมแซมหอกระจายข่าว จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ การแจ้งข่าวสารให้เป็นปัจจุบัน

6) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจโดยผ่านเวทีประชาคม

2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินให้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน เช่น ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม ทะเบียนคุมลูกหนี้ ทะเบียนคุมดอกเบี้ยเงินกู้

2) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการชี้แจงสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกเกิดความไว้วางใจคณะกรรมการ โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว บอร์ดประชาสัมพันธ์

3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการนำเงินสัจจะสะสมของสมาชิกกลุ่มฯ เข้าฝากสถาบันการเงินต่างๆ ไว้ในระเบียบของกลุ่ม และให้ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติทุกครั้ง หลังจากสมาชิกส่งเงินสัจจะครบถ้วนแล้ว

4) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการกำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานทางการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน ปีละ 1 ครั้ง จากบุคคลภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกับตัวแทนสมาชิกกลุ่ม

5) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดทำผลการตรวจสอบและหลักฐานการตรวจสอบทางการเงิน งบดุล งบกำไร-ขาดทุน เพื่อรายงานให้สมาชิกกลุ่มฯ ได้ทราบถึงฐานะทางการเงินของกลุ่มผ่านสื่อต่างๆ ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว แผ่นพับ

6) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดระบบบริหารจัดการทรัพยากรให้เพียงพอ และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น วัสดุ อุปกรณ์สำนักงาน

3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการพัฒนาทักษะการทำงานของคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอบรมการจัดทำเอกสาร หลักฐานการเงิน การจัดทำบัญชี

2) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแก่คณะกรรมการกลุ่มฯ เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อกระตุ้นแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ

3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรเปิด โอกาสให้ตัวแทนสมาชิกร่วมศึกษาดูงาน กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

4) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรสนับสนุนให้สมาชิกรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ เสริมตามความต้องการของสมาชิก และสนับสนุนด้านเงินทุน หรือหาแหล่งทุนให้

5) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนควรมีการติดตาม และส่งเสริมการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างต่อเนื่องทุกกิจกรรมทุกขั้นตอน

6) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มฯ เช่น กศน. เกษตรอำเภอ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ

4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรถูกกำหนดเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มฯ ไว้ในระเบียบ ของกลุ่มฯ ให้ชัดเจน ครอบคลุม และชี้แจงให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง

2) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีผลกำไรของกลุ่มฯ มาจัดสรรเป็นส่วนๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดสรรผลกำไรโดยยึดหลักคุณธรรม

3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ตามระเบียบที่กำหนด เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฌาปนกิจสงเคราะห์

4) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการจัดสวัสดิการให้สมาชิกในชุมชนที่มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ เช่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และครัวเรือนยากจนอย่างทั่วถึง

5) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการรายงานผลการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มฯ และผู้มีใช้สมาชิกกลุ่มฯ ได้รับทราบโดยทั่วถึงปีละ 1 ครั้ง

ขอขอบคุณทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants)

1.1 หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนา หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ และนักวิชาการพัฒนาชุมชน สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์

1. ชื่อ - สกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. อายุราชการ.....ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุด.....

1.2 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. ชื่อ - สกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. ระยะเวลาปฏิบัติงาน.....ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุด.....

1.3 สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. ชื่อ - สกุล.....
2. อาชีพ.....
3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก.....ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุด.....

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์

แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน 2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร 3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร 4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

1.1 ท่านคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรกำหนดโครงสร้างการบริหารงานอย่างไรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารและสอดคล้องกับแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด (เช่น ตำแหน่ง, บทบาทหน้าที่, วิธีการได้มาของบุคคลได้ตำแหน่งตามโครงสร้าง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าควรกำหนดกระบวนการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสอดคล้องกับกระบวนการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ฯ ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนกำหนดไว้ (เช่น ด้านระเบียบ, ข้อบังคับ, มาตรการ, การประชาสัมพันธ์, การจูงใจ, การมีส่วนร่วม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางใด เพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีการดำเนินงานในรูปแบบเชิงธุรกิจมากขึ้น (เช่น การส่งเสริมจัดทำแผนธุรกิจ, การนำแผนธุรกิจไปปฏิบัติ, การพัฒนาธุรกิจของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

2.1 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการบริหารเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์อย่างไร (เช่น การจัดทำบัญชี, การรับ-จ่ายเงิน, วัสดุ อุปกรณ์สำนักงาน)

.....

.....

.....

(1) แนวทางการกำหนดระเบียบ การบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากร

.....

.....

.....

(2) แนวทางการกำกับ ควบคุม และประเมินผลตามระเบียบที่กำหนด

.....

.....

.....

(3) แนวทางการพัฒนาความรู้ และทักษะการบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรแก่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

3.1 ท่านคิดว่า ควรมีแนวทางใด เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์เข้าสู่ระบบมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน (มชช.)

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางใด เพื่อพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์สู่ความยั่งยืน

.....

.....

.....

4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

4.1 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการจัดสรรผลกำไรของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์แก่สมาชิกอย่างไร เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

.....

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์ ควรมีแนวทางในการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนอย่างไร (เช่น การช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตร ฯลฯ แก่สมาชิกกลุ่มฯ, ผู้ด้อยโอกาส, ผู้พิการ, ผู้สูงอายุ ฯลฯ)

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรดิตถ์ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(นางอำมาลา สักดี)

นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

สภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง

สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

- +1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้าน โครงสร้างและ กระบวนการทำงาน						
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	1
ด้านการบริหารเงินทุนและ ทรัพยากร						
11	+1	+1	+1	+1	+1	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	1

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
14	+1	+1	+1	+1	+1	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	1
ด้านการพัฒนาขีดความสามารถ ขององค์กร						
19	+1	+1	+1	+1	+1	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	1
21	0	+1	+1	+1	+1	0.8
22	+1	+1	+1	+1	+1	1
23	+1	+1	+1	+1	+1	1
ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก และชุมชน						
24	+1	+1	+1	+1	+1	1
25	+1	+1	+1	+1	+1	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	1
27	+1	+1	+1	+1	+1	1
28	+1	+1	+1	+1	+1	1
29	+1	+1	+1	+1	+1	1

ปัญหาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง

สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

- +1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 -1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้าน โครงสร้างและ กระบวนการทำงาน						
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	1
ด้านการบริหารเงินทุนและ ทรัพยากร						
11	+1	+1	+1	+1	+1	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	1

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
15	+1	+1	+1	+1	+1	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	1
ด้านการพัฒนาขีด ความสามารถขององค์กร						
18	+1	+1	+1	+1	+1	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	1
21	+1	+1	+1	+1	+1	1
22	+1	+1	+1	+1	+1	1
23	+1	+1	+1	+1	+1	1
24	+1	+1	+1	+1	+1	1
ด้านผลประโยชน์ต่อ สมาชิกและชุมชน						
25	+1	+1	+1	+1	+1	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	1
27	+1	+1	+1	+1	+1	1
28	+1	+1	+1	+1	+1	1
29	+1	+1	+1	+1	+1	1
30	+1	+1	+1	+1	+1	1
31	+1	+1	+1	+1	+1	1
32	+1	+1	+1	+1	+1	1
รวม						0.99

ผลการประเมินค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยโดยวิธีคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Congruence : IOC) โดยใช้สูตรคำนวณ ได้ค่า IOC เฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ด้านสภาพการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุตรดิตถ์

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALL)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
sec2.1	170.27	880.961	-.059	.947
sec2.2	170.20	882.234	-.091	.947
sec2.3	170.17	887.799	-.202	.947
sec2.4	170.13	885.085	-.176	.947
sec2.5	170.20	872.097	.129	.946
sec2.6	170.20	871.269	.131	.946
sec2.7	169.97	889.757	-.265	.947
sec2.8	170.40	873.007	.102	.946
sec2.9	170.17	882.557	-.091	.947
sec2.10	170.10	876.714	.032	.946
sec2.11	170.13	890.602	-.253	.947
sec2.12	170.00	886.276	-.203	.947
sec2.13	169.93	873.926	.153	.946
sec2.14	169.97	881.757	-.096	.946
sec2.15	170.27	878.478	-.001	.946
sec2.16	170.47	890.602	-.266	.947
sec2.17	170.17	880.213	-.041	.947
sec2.18	170.43	875.771	.044	.946
sec2.19	170.33	870.161	.152	.946
sec2.20	170.50	878.190	.006	.946

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
sec2.21	170.37	869.895	.200	.946
sec2.22	170.40	877.766	.020	.946
sec2.23	170.00	874.828	.074	.946
sec2.24	170.27	882.271	-.094	.947
sec2.25	169.97	877.964	.012	.946
sec2.26	170.50	865.983	.186	.946
sec2.27	170.30	877.459	.017	.946
sec2.28	170.60	864.800	.231	.946
sec2.29	170.27	871.857	.123	.946

ด้านปัญหาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดอุดรธานี

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALL)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
sec3.1	171.87	828.464	.731	.943
sec3.2	171.50	829.707	.631	.944
sec3.3	172.07	824.685	.785	.943
sec3.4	172.00	821.172	.816	.942
sec3.5	172.17	831.178	.794	.943
sec3.6	172.00	828.000	.714	.943
sec3.7	172.07	817.582	.812	.942
sec3.8	172.00	817.172	.835	.942
sec3.9	171.87	820.120	.747	.943
sec3.10	171.97	814.792	.824	.942

ภาคผนวก จ
รูปภาพการสัมภาษณ์

รูปภาพการสัมภาษณ์

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางอำมาลา ศักดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2519
สถานที่ทำงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 234 ถนนเกษมราษฎร์ ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000
หมายเลขโทรศัพท์	08-1567-6292
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2546	